

Odborná praxe v porodní asistenci z pohledu studentů

Alexandr Koranda

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav zdravotnických věd

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Alexandr Koranda**
Osobní číslo: **H20249**
Studijní program: **B0913P360017 Porodní asistence**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Odborná praxe v porodní asistenci z pohledu studentů**

Zásady pro vypracování

Rešerše literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek v oblasti praxe a vzdělávání porodních asistentek.

Zmapování současného stavu řešené problematiky.

Příprava metodiky kvantitativního šetření.

Formulace kritérií pro výběr respondentů.

Realizace šetření dotazníkovou technikou.

Zpracování, vyhodnocení a interpretace získaných dat.

Prezentace výsledků šetření, jejich shrnutí a návrh doporučení pro praxi.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

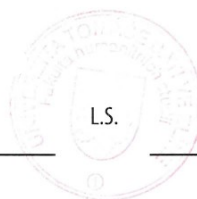
- VRÁNOVÁ, V. *Historie babictví a současnost porodní asistence*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1764-6.
- VRÁNOVÁ, V. *Porodní asistence I. (žena s fyziologickým těhotenstvím, porodem a novorozencem v péči porodní asistentky)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2917-5.
- DOLEŽAL, A. *Od babictví k porodnictví*. Praha: Karolinum, 2001, ISBN 80-246-0277-6.
- VRÁNOVÁ, V. a kol. *Deník odborné praxe v porodní asistenci*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021.
- ČESKO. Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních) – znění od 1. 1. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS 2010-2022 [cit. 2022-10-24]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-96>
- ICM. GLOBAL STANDARDS FOR MIDWIFERY EDUCATION. *The International Confederation of Midwives* [online]. [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: https://www.internationalmidwives.org/assets/files/general-files/2021/09/global-standards-for-midwifery-education_2021_en.pdf

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Věra Vránová, Ph.D.**
Ústav zdravotnických věd

Datum zadání bakalářské práce: **4. listopadu 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2023**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

PhDr. Pavla Kudlová, PhD.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 9. ledna 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 15. 5. 2023

.....
Alexandr Koranda

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zaměřuje na téma odborné praxe v porodní asistenci z pohledu studentů. Cílem práce je zjistit, jaký význam má odborná praxe pro studenty porodní asistence a jaké jsou zkušenosti studentů s její realizací. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy spojené s porodní asistencí a odbornou praxí. V praktické části je představena metodika výzkumu, která zahrnuje dotazníkové šetření. Odborná praxe je pro studenty porodní asistence klíčovým krokem v jejich vzdělávání. Studenti ji považují za důležitou a užitečnou součást svého vzdělání, protože jim umožňuje získat praktické zkušenosti a zdokonalit se v různých oblastech této profese.

Klíčová slova: porodní asistence, praxe, vzdělávání, porodní asistentka, studenti

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the topic of professional practice in midwifery from the perspective of students. The aim of this thesis is to determine the significance of professional practice for midwifery students and their experiences with this form of education. The theoretical part explains the basic concepts related to midwifery and professional practice. The practical part presents the research methodology, which includes a questionnaire survey. Professional practice is a crucial step in the education of midwifery students. They consider it an important and useful part of their education because it allows them to gain practical experience and improve in various areas of this profession.

Keywords: midwifery, practice, education, midwife, students

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Mgr. Věře Vránové, Ph.D. za její cenné rady, trpělivost, věcné připomínky a vstřícnost při vedení bakalářské práce. Dále děkuji všem účastníkům dotazníkového šetření za jejich ochotu a spolupráci. Poděkování patří také mé rodině, která mi byla oporou za všech okolností.

Děkuji také Mgr. Andreji Dohnalové za češtinářské korektury.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 HISTORIE VZNIKU BABICTVÍ A PORODNICTVÍ.....	13
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK.....	13
2 SOUČASNOST VZDĚLÁVÁNÍ V PORODNÍ ASISTENCI.....	17
2.1 KOMPETENCE PORODNÍ ASISTENTKY	17
2.1.1 Základní funkce porodní asistentky	18
2.2 MEZINÁRODNÍ DEFINICE PORODNÍ ASISTENTKY	18
3 STUDIJNÍ OBOR PORODNÍ ASISTENCE	20
3.1 PODMÍNKY PRO KVALIFIKAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	20
3.2 VYSOKÉ ŠKOLY NABÍZEJÍCÍ PROGRAM PA V ČESKÉ REPUBLICE	21
3.3 VZDĚLÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK A LEGISLATIVA	22
3.3.2 Vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, nově vyhláška č. 2/2016 Sb.....	22
3.3.3 Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách.....	23
3.3.4 Vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání	23
3.4 VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK V EVROPSKÉM PROSTORU VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	23
3.5 EVROPSKÉ RÁMCE PRO VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK	24
3.6 GLOBÁLNÍ STANDARDY MEZINÁRODNÍ KONFEDERACE PORODNÍCH ASISTENTEK PRO VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK	26
3.7 VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK V ČESKÉ REPUBLICE V SOUČASNOSTI, NÁRODNÍ STANDARD PRO VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK.....	27
4 TEORETICKÁ VÝUKA PORODNÍCH ASISTENTEK.....	28
4.1 STUDIJNÍ PLÁN	28
4.2 METODY HODNOCENÍ NA VYSOKÉ ŠKOLE	29
4.3 TYPY VYSOKOŠKOLSKÉ VÝUKY.....	30
4.4 METODY VÝUKY NA VYSOKÉ ŠKOLE	31
4.5 PŘÍSTUP STUDENTŮ A STRATEGIE VÝUKY NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH	31
4.6 TEORIE UČENÍ DLE KOLBA	32
5 ODBORNÁ PRAXE V PORODNÍ ASISTENCI	35
5.1 ODDĚLENÍ K VYKONÁVÁNÍ ODBORNÉ PRAXE.....	36
5.2 UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ V PRAXI	37
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	38

6	METODIKA VÝZKUMU	39
6.1	CÍLE VÝZKUMU	39
7	VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH ANALÝZA.....	41
8	DISKUZE	63
8.1	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	66
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	70
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	78
	SEZNAM OBRÁZKŮ	79
	SEZNAM TABULEK.....	80
	SEZNAM GRAFŮ	81
	SEZNAM PŘÍLOH.....	82

ÚVOD

Porodní asistence je klíčovým aspektem péče o zdraví žen, která se zaměřuje na péči o těhotné ženy a vedení porodu. Vzdělávání a školení porodních asistentek zahrnují teoretickou a praktickou složku, přičemž ta druhá je nezbytnou součástí vzdělávacího procesu. Odborná praxe je významným aspektem vzdělání porodních asistentek, protože studentům/studentkám poskytuje praktické zkušenosti a pomáhá jim rozvíjet potřebné dovednosti pro to, aby se stali kompetentními porodními asistentkami.

Cílem této bakalářské práce je prozkoumat význam odborné praxe v porodní asistenci z pohledu studentů. Výzkum bude zkoumat zkušenosti studentů porodní asistence s odbornou praxí, jejich postoj k ní a dopad odborné praxe na jejich vzdělání a budoucí kariéru.

Teoretická část práce poskytne komplexní přehled základních pojmů souvisejících s porodní asistencí a odbornou praxí. Bude zaměřena na historické a kulturní pozadí porodní asistence, rozsah praxe porodních asistentek a význam odborné praxe v kurikulu porodní asistence. Teoretická část také představuje současný stav vzdělávání porodních asistentek v České republice a roli odborné praxe v jejich vzdělávání. V praktické části práce bude popsána výzkumná metodika, která byla využita k prozkoumání zkušeností studentů porodní asistence při odborné praxi.

Výzkum bude proveden pomocí dotazníkového šetření, které shromáždí kvantitativní data. V dotazníku, který bude studentům porodní asistence předložen, se budou nacházet otázky zaměřené na jejich zkušenosti s odbornou praxí; překážky, se kterými se potýkali, benefity, které získali, a také jejich postoj k odborné praxi. Tento výzkum má za úkol poskytnout ucelený pohled na zkušenosti studentů s odbornou praxí, což může přispět ke zlepšení kvality vzdělávání porodních asistentek a účinnosti odborné praxe jako vzdělávacího nástroje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE VZNIKU BABICTVÍ A PORODNICTVÍ

Profese porodních asistentek (porodních bab) je stará jako lidstvo samo. (Vránová, 2007) Je zcela jasné, že se rodilo ve všech dobách, a proto se řadí porodnictví k jednomu z nejstarších zdravotnických oborů. Již ve Starém zákoně jsou psány záznamy o existenci babictví. Vránová také píše, že v dávném věku ženy pravděpodobně rodily bez cizí pomoci, což bylo nebezpečné, jelikož neměly při sobě nikoho, kdo by jim mohl v případě potřeby pomoci nebo poradit. Vzhledem k tomu, že již u primátů existují tzv. „tetičkovské“ neboli pečovatelské reakce, můžeme usuzovat, že v těžkých chvílích porodu nebyla žena úplně sama. Předpokládáme tedy postupný vývoj od svépomoci přes pomoc příbuzných až po přítomnost žen s vlastními porodními zkušenostmi. (Vránová, 2007) Pomoc, která byla poskytována od starších žen, se opírala pouze o jejich zkušenosti a rady, které se předávaly z generace na generaci. Pouze, pokud byly při porodu zjištěny komplikace, byli přizváni např. lazebníci, bradýři. Za jiných podmínek se muži k porodu nedostali, protože povolání pro ně bylo nedocenené a nezajímavé. (Vránová, 2007) I u Čecha et al. se můžeme setkat s názorem, že muži se dostali k porodu jen při dramatických událostech, ale bohužel s minimálními znalostmi, kdy často akutní situace tragicky skončily pro oba – jak pro matku, tak i pro její dítě. Častý byl také výskyt osteomalacie a křivice u rodiček, proto komplikace, doprovázející porod na sebe nenechaly příliš dlouho čekat a byly velmi časté. Ke komplikacím přispívala také špatná úroveň hygieny, která byla hrozbou infekce (Čech, et al., 2006)

1.1 Historický vývoj systému vzdělávání porodních asistentek

Již z prvních zmínek z roku 1200 se v Čechách o porodních bábách dozvídáme, že pracovaly zcela samostatně a pro jejich vzdělávání vyšlo 8 spisů, které byly primitivně sepsány. (Vránová, 2007) K reorganizaci vzdělávání porodních bab docházelo až za vlády Marie Terezie, která se zasloužila o tereziánskou reformu ve zdravotnictví. Marie Terezie byla na začátku 17. století ovlivněna holandským lékařem a porodníkem Gerardem van Swietenem, který se stal také jejím osobním lékařem. (Vránová, 2007) Díky van Swietenovi docházelo k vytvoření prvního základu pro komplexní soustavy státní zdravotnické správy v té době. Gerard van Swieten podporoval výuku u lůžka pacienta. (Svobodný, Hlaváčková, 2004)

V roce 1348, poté, co byla založena Univerzita Karlova v Praze, se zde začaly vzdělávat porodní báby. Vzdělání v těchto letech bylo především zaměřeno na teorii z oblasti gynekologie a porodnictví. Porodní báby se neúčastnily praktických cvičení z toho důvodu,

že anatomie a chirurgie byly přednášeny profesory, kteří patřili k duchovnímu stavu. (Vránová, 2007) V roce 1770 byl uveřejněn zdravotní řád s názvem „Generalenomativum in re sanitaris“, který popisuje veškeré povinnosti zdravotníků a porodních bab. Tímto řádem se řídila celá habsburská monarchie po dobu 100 let. (Vránová, 2007) V oblasti porodnictví se medicí začali vzdělávat na pražské lékařské fakultě až v roce 1786. Porodním bábám bylo zajištěno vzdělání od roku 1759, které probíhalo v češtině a němčině. Porodní báby vyučovali učitelé s titulem Mgr. A Med. (také Dr.). (Vránová, 2007) V těchto letech přednášel porodnictví porodním bábám doktor Antonín Jungmann, jež je známý svou učebnicí s názvem „Úvod k babení“. Díky doktoru Jungmannovi bylo vyškoleny na 8 tisíc porodních bab. (Vránová, 2007) V roce 1792 byl také učitelem praktického porodnictví lékař Jan Melič, který jako první v Praze provedl císařský řez na živé ženě. (Lenderová, 2006)

Povolání porodní báby bylo dosti důležité. Vědomosti, které byly potřeba k výkonu povolání, babička získávala na školách babických. Pokud porodní bába obstála na konci učení při zkoušce, dostala diplom, a tím také právo k vykonávání babictví kdekoli na území zemí rakouských. Při vykonávání této profese má porodní bába oplývat skromností, ochotou a svědomitostí, především dbá bába na čistotu svého těla, oblečení i šatů. „*K porodu má míti svrchní část prací s krátkými rukávy a širokou bílou, od krku až k nohám sahající zástěru.*“ (Rubeška, 1893) Porodní báby měly dbát na péči o své ruce a chránit je před veškerými poraněními. Také měly mít nehty krátce zastřižené a čisté. Rubeška (1893) ve své knize uvádí, jak je důležitá dezinfekce a hygiena rukou, zejména dezinfekce rukou pomocí kyseliny karbolové v koncentraci s vodou. Také by si měla každá bába před každým výkonem pečlivě umýt ruce a dezinfikovat je až po předloktí.

Organizace a správa pro vzdělávání porodních asistentek probíhala dle zákona č. 200/1928 o pomocné praxi porodnické. (Lenderová, 2018) Mezi povinnosti k přijetí ke studiu musely uchazečky odevzdat vlastnoručně psanou žádost spolu s rodným listem a také průkaz o československém státním občanství. K přijetí do studia bylo důležité splnění věkové hranice, a to mezi 20. – 35. rokem. Nejen dříve zmíněné věci musely uchazečky dodat, ale bylo potřeba také dodat potvrzení o očkování proti neštovicím a potvrzení o mravopočestnosti. Všechny zmíněné věci byly zapsány v očkovacím průkazu. Dalším dokladem, který bylo potřeba odevzdat k přijetí do studia, byl průkaz znalosti vyučovaného jazyka daného ústavu a také průkaz o absolvování tří tříd měšťanky. Poplatek za přijímací zkoušky nebyl pro uchazečky zpoplatněn. Přijímací zkouška se skládala ze dvou částí – písemné a ústní. Při přijímacím řízení zasedala komise, skládající se z ředitele a dvou učitelů,

kteří působili na školách měšťanských. (Kopáčiková, 2012) Přednost při přijetí dostaly ty uchazečky, které se zavázaly, že po získání diplomu budou provozovat babickou činnost v místě, které jim bude státní zdravotnickou správou nařízeno. (Pachner, 1932)

Během vzdělávání porodních bab neměl být jejich výcvik delší jak 10 měsíců. V roce 1932 byla možnost dalších návazných kurzů a také další instituce pro výuku. Porodní asistentka se musela účastnit povinných kurzů po získání diplomu a poté až po 10 letech. (Kopáčiková, 2012) Profesor Trapl si zakládal na vzdělávání a kompetenci pro porodní asistentky. (Trapl, 1951) Na porodní asistentky kladl vysoké nároky proto, že chtěl, aby se porodnictví vyvíjelo správným směrem. Znalosti porodních asistentek musely být na odborné úrovni, absolvovaly praktická školení v porodnictví, ale také v péči o novorozence. Porodní báby vydávaly odborné časopisy a pořádaly různé přednášky. Přáním profesora Trapla bylo rozšíření péče porodních asistentek do chudých oblastí naší republiky.

Změna ve vzdělávání porodních asistentek přišla v roce 1947, kdy se studium z předešlých 10 měsíců prodloužilo na 2 roky. V tehdejší Československu se porodní asistentky mohly vzdělávat pouze v Ostravě a Pardubicích. Obor porodní asistence byl zařazen pomocí zákona č. 95/1948 O vytvoření jednotného systému ve výchově a vzdělávání středního zdravotnického personálu do vyššího sociálně zdravotního studia. (Zákon č. 95/1948 Sb.; Vránová, 2007)

Porodní asistentky se vzdělávaly v letech 1955 – 1956 současně se všeobecnými sestrami, ale pouze dva roky. Po roce 1956 bylo studium opět rozděleno na vzdělávání všeobecných sester a porodních asistentek a tato skutečnost se stala pouze v letech 1955 - 1956. Poté se studijní obor porodní asistence otevíral každý rok, ale bylo potřeba dostatečného počtu zájemkyň o studium. (Vránová, 2007)

V letech 1958 – 1959 se na středních zdravotnických školách zavedlo dvouleté prezenční a dálkové pomaturitní studium pro porodní asistentky. Zároveň také probíhalo dálkové jednoleté studium, které bylo určeno pro všeobecné a dětské sestry, které pracovaly v porodnicích. Studium bylo zakončeno rozdílovou maturitní zkouškou. (Vránová, 2007)

Po 7 letech, roku 1965 byl obor porodní asistentka přejmenován na ženskou sestru. Tento název vydržel po dobu 28 let a v roce 1993 se přejmenoval zpět na porodní asistentku. V letech 1974 – 1975 bylo čtyřleté vzdělávání ukončeno. Jako náhrada bývalého dvouletého pomaturitního studia vznikl v letech 1995 – 1996 obor Diplomovaná porodní asistentka, který se vyučoval na vyšších zdravotnických školách.

Další změna ve vzdělávání porodních asistentek přišla v letech 2001 – 2002, kdy se výuka studentek přesunula na vysoké školy jako bakalářský stupeň vzdělání. (Vránová, 2007) a legislativa, která upravuje vzdělávání vešla v platnost o 3 roky později. (Jarošová, 2006) Nyní je možné studovat obor Porodní asistence v ČR na 11 vysokých školách. Nynější studijní program svým rozsahem odpovídá směrnicím Evropské unie. (Vránová, 2007)

2 SOUČASNOST VZDĚLÁVÁNÍ V PORODNÍ ASISTENCI

Když Česká republika v roce 2004 vstoupila do Evropské unie, došlo ke změně v tzv. regulaci profesí ve zdravotnictví, mezi něž patří také profese porodní asistentka. (Vránová, 2007) V České republice porodní asistentka má způsobilost k vykonávání profese podle zákona č. 96/2004. Sb., „o nelékařských zdravotnických povoláních“, jehož obsah se ztotožňuje s požadavky na vzdělávání podle Boloňského procesu a směrnice Evropské unie č. 80/154 EEC „o požadavcích na vzdělávání porodních asistentek“. V této směrnici jsou uvedeny základní cíle, minimální délka, předchozí studium zájemce, požadavky a kompetence, které se kladou na studijní program Porodní asistence. (Štromerová, 2020)

V České republice mohou profesi porodní asistentky provádět absolventi nejméně tříletého bakalářského oboru porodní asistence. Dále jsou to absolventi/absolventky tříletého studia na vyšší odborné zdravotnické škole oboru Diplomovaná porodní asistentka, a to nejpozději ve školním roce 2003 – 2004. Řadí se sem absolventky středních zdravotnických škol v oboru ženská sestra nebo porodní asistentka, ukončeno nejpozději v letech 1996 – 1997. (Štěpánková, 2012) Kvalifikaci v oblasti porodní asistence může získat i muž, a má oprávnění být označován jako porodní asistent (ČESKO, 2004). Obor podléhá akreditaci MZ ČR, vzdělávací program lze uskutečňovat na základě souhlasu akreditační komise pod záštitou Ministerstva zdravotnictví České republiky. (MZ ČR, 2021)

2.1 Kompetence porodní asistentky

Synonymum ke slovu norma nebo standard je kompetence. Zdravotnická zařízení poskytující péči často označují kompetence v souvislosti s výkonem jedince při provádění jeho povolání. (Alexander, 2003) Cílem je usnadnění vstupu jedince do zaměstnání, odborných příprav a jeho následného vzdělávání. Osvědčení nebo certifikát o odborné způsobilosti vykonávat profesi vydává jednotlivcům zákonný orgán, např. univerzita nebo ministerstvo. Toto potvrzení by mělo obsahovat dovednosti získané během školícího procesu odpovídajícího určitým normám, podstatné vědomosti, znalosti a dostatečný přehled a také by měl uplatnit nabyté dovednosti a umět je užít v praxi. (Veteška, 2010)

Porodní asistentky by měly před zahájením praxe (během vzdělávání) dosáhnout většiny kvalifikací, které se označují jako základní. Mezi doplňující dovednosti patří ty, kdy je porodní asistentka zapojena do širšího rámce praxe, anebo pokud musí zavést určité změny v postupu v péči. (UNIPA, 2013)

2.1.1 Základní funkce porodní asistentky

Porodní asistentka vykonávající svoji profesi, plní tyto základní funkce:

- Nezávislé, tzv. autonomní funkce, kdy porodní asistentka zajišťuje bez kvalifikovaného dohledu a indikace základní i specializovanou péči těhotným, rodícím, ženám v šestinedělí a fyziologickým novorozencům (MZ ČR, 2018). Porodní asistentka také poskytuje informace o zdraví a provází klientky v krizových situacích. (Mastiliaková, 2002)
- Závislá, tzv. kooperativní funkce, které zaopatřují účelnou komunikaci, kdy porodní asistentka se svými spolupracovníky dokáže kooperovat v zájmu zdraví ženy. Porodní asistentka plní ordinace lékařů (Marečková, 2005) a nejde za hranice svých kompetencí. (Mastiliaková, 2002)
- Výzkumná a rozvojová funkce využívá výsledků různých výzkumů. Zaopatřuje kontinuitu celoživotního vzdělávání. (MZ ČR, 2018)
- Porodní asistentka je plnohodnotný člen zdravotnického týmu a dokáže samostatně plnit své povinnosti bez odborného dohledu v oblasti své působnosti. Podílí se na roli ošetrovatelky, edukátorky, obhájkyne klientky/pacientky, koordinátorky a výzkumnice. (Plevová, 2018)

2.2 Mezinárodní definice porodní asistentky

V roce 2005 bylo přijato současné znění mezinárodní definice na kongresu Mezinárodní konfederace porodních asistentek, který se konal v Austrálii. Porodní asistentka je osoba, která úspěšně zvládla absolvovat celostátně vzdělávací program v souladu s dokumentem „*Nezbytné dovednosti pro základní praxi porodní asistentky*“ a rámcem „*Globálních požadavků na vzdělávání porodních asistentek*“. (ČKPA, 2023) Porodní asistentka také musela získat potřebnou kvalifikaci k oprávnění výkonu povolání porodní asistentky a užívat jméno porodní asistentka. Také má dovednosti a znalosti nezbytné pro výkon povolání porodní asistentky. (MZ ČR, 2019)

Náplň práce porodní asistentky je spolupráce se ženami, kterým dokáže poskytovat podporu, pečovat a radit během těhotenství, porodu a šestinedělí a je z plné míry odpovědným pracovníkem ve zdravotnictví. Mezi její další kompetence se řadí samostatné vedení fyziologického porodu bez dozoru lékaře společně s poskytováním péče o novorozence a také péče o děti v kojeneckém věku. Porodní asistentka má oprávnění ke vzdělávání žen,

jejich rodin i komunit. Mezi činnosti, které může porodní asistentky vykonávat, je také vedení kurzů předporodní přípravy nebo příprav na plánování rodičovství. Porodní asistentka se také zaměřuje na sexuální a reprodukční zdraví. Tuto profesi a péči lze vykonávat ve kterémkoli prostředí, jak domácím, zdravotnickém, tak i v komunitní péči. (MZ ČR, 2019)

3 STUDIJNÍ OBOR PORODNÍ ASISTENCE

Obor porodní asistence je zajišťován na vysokých školách a je rozdělen podle jejího zřizovatele. Veřejné vysoké školy jsou financovány ze státního rozpočtu, řídí se zvláštním zákonem a nabývají statutu právnické osoby. Kompetence vůči veřejným vysokým školám se řídí dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, vykonává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, nahrazen novelou č. 137/2016. (MŠMT, 2016) Soukromé vysoké školy mohou mít působnost pouze na základě státního rozpočtu. Soukromé vysoké školy získávají finanční prostředky i z jiných zdrojů, jako je školné, které studenti platí. Státní vysoké školy, které jsou zřízené zvláštním zákonem jsou pouze školy Policejní akademie České republiky v Praze a Univerzita obrany, a jsou v kompetenci Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany. (European Commission, 2021)

Vysoké školy jsou rozlišovány také dle poskytování studijních programů. Univerzitní vysoké školy umožňují studium ve všech třech typech studijních programů (bakalářské, magisterské a doktorské studium). Pouze tyto vysoké školy smí užívat označení „univerzita“. Nejčastěji se univerzity dělí na fakulty (např. fakulta humanitních studií), vysokoškolské ústavy (např. ústav zdravotnických věd) a účelová zařízení, např. stravovací zařízení a jiná. Většina veřejných a státních škol jsou univerzitního typu. Výjimkou jsou tři vysoké školy v České republice a to Univerzita J. A. Komenského v Praze, Metropolitní univerzita, o.p.s. a Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. (European Commission, 2021)

Studijní program nese přímo označení *porodní asistence*. Jedná se o studijní program, kdy jeho standardní studijní doba činí 3 roky a je zakončen titulem bakalář (Bc.). Studium bývá umožněno jak prezenční, tak i kombinovanou formou. (MZ ČR, 2018) Studenti musejí během 3 let splnit minimálně 1 800 hodin praktického vyučování. Za praktické vyučování se dle vyhlášky č. 39/2005 Sb. se považuje výuka, která je uskutečňována pod přímým dohledem zdravotnických pracovníků, kteří mají oprávnění k vykonávání zdravotnického povolání bez kvalifikovaného dohledu. (vyhláška č. 39/2005 Sb. – vyhláška, kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání)

3.1 Podmínky pro kvalifikační vzdělávání

Pokud chce být uchazeč/uchazečka přijat do studijního programu porodní asistence, musí splnit určité podmínky. Mezi tyto podmínky patří ukončené středoškolské vzdělání

s maturitní zkouškou. K dalším povinnostem patří vyhovění požadavkům dané vysoké školy k přijímacímu řízení. Uchazeč o studium musí také vyhovovat podmínkám zdravotních kritérií vymezených pro další studium v souladu s platnými právními předpisy. Cizinci mají umožněno studium po uskutečnění požadavků, které na ně právní předpisy České republiky a mezinárodní smlouvy pokládají. (MZ ČR, 2018)

Student musí v průběhu studia plnit náležitosti studijního programu spojeného se studijním plánem, zkušebním a studijním plánem vysoké školy. Podmínkou, velmi důležitou, aby studium bylo řádně ukončeno, je získávání potřebného množství kreditů. (MZ ČR, 2018) Podle Evropského kreditního systému (ECTS) pro vysokoškolské vzdělávání by měl student oboru získat za celou dobu studia 180 kreditů. (Univerzita Palackého v Olomouci, 2020) Student si během studia průběžně plní studijní povinnosti do doby určené maximální délkou pro studium. Studentovi se vysokoškolské studium ukončuje až po úspěšném splnění státní závěrečné zkoušky skládající se ze dvou částí. Nejčastěji se jedná o obhajobu bakalářské práce a ústní zkoušky složené z předmětů porodní asistence, teorie porodní asistence a humanitních věd. (MZ ČR, 2018)

ECTS	Název klasifikační třídy	kód třídy	numerická hodnota třídy
A	výborně	1	1.0
B	výborně minus	+2	1.5
C	velmi dobře	2	2.0
D	velmi dobře minus	+3	2.5
E	dobře	3	3
F	nevyhověl	4	4

Obrázek 1 Kreditní systém ECTS

Zdroj: Kreditní systém ECTS, 2021

3.2 Vysoké školy nabízející program PA v České republice

Dle Ministerstva zdravotnictví České republiky od roku 2014 je umožněno realizování studia oboru porodní asistence jedenácti vzdělávacím institucím:

- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií
- Vysoká škola polytechnická Jihlava, Ústav zdravotnických studií
- Univerzita Pardubice, Fakulta zdravotnických studií

- Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta zdravotnických studií
- Vysoká škola zdravotnická o.p.s. Praha
- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta
- Ostravská univerzita v Ostravě, Lékařská fakulta
- Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta v Hradci Králové
- Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd
- Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Ústav zdravotnických studií
- Masarykova univerzita v Brně, Lékařská fakulta. (MZ ČR, 2021)

3.3 Vzdělání porodních asistentek a legislativa

3.3.1 Zákon č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních

Zákon č. 96/2004 Sb., se zabývá předpisy Evropské unie a je oprávněn upravovat podmínky, které v České republice zdravotníci získávají k výkonu práce. Tento zákon se vztahuje na všechny profese, k získávání a uznávání odborné způsobilosti, kromě lékaře, stomatologa a farmaceuta. V zákoně také nalezneme vymezení základních pojmů, např. kdo je zdravotnickým pracovníkem, či jakou kvalifikaci je potřeba získat k vykonávání profese. Je důležité a také nutné, aby zdravotnický pracovník získal dle tohoto zákona odbornou způsobilost, byl zdravotně způsobilý a také trestně bezúhonný. V zákoně lze nalézt i formy celoživotního vzdělávání zdravotnických pracovníků a specializační vzdělávání. (ČESKO, 2004)

3.3.2 Vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, nově vyhláška č. 2/2016 Sb.

Ve vyhlášce č. 55/2011 Sb. lze nalézt kompetence, které porodní asistentky, ale nejen ty, získají po dosažení odborné kvalifikace (Vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků) Zároveň se také v prosinci roku 2015 nově upravuje podle vyhlášky č. 2/2016 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. (Vyhláška č. 2/2016 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků)

3.3.3 Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách

Tento zákon se týká všech zdravotnických pracovníků a s tím i související profese porodní asistentky. V zákoně je možno nalézt podmínky poskytování zdravotních služeb. Jednou z hlavních povinností je znalost, jaká práva a povinnosti má pacient. Další, důležitou součástí, kterou zdravotnický pracovník zná je informovaný souhlas. Mezi nimi jsou zde popisována i dříve vyslovená přání nebo utajený porod. (ČESKO, 2011)

3.3.4 Vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání

Jak z názvu plyne, vyhláška upravuje minimální požadavky na studijní programy. V rámci oboru porodní asistence se popisuje délka studia a také kolik hodin teoretické a praktické výuky jsou absolventi povinni splnit. (vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání) Tato vyhláška je v platném znění vyhlášky č. 470/2017 Sb., která stanovuje minimální požadavky na studijní programy nelékařských zdravotnických povolání. (Vyhláška č. 470/2017 Sb.)

3.4 Vzdělávání porodních asistentek v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání

Vzdělávání nejen porodních asistentek je v České republice regulováno dlouhou řadou předpisů, které vycházejí ze vzdělávací a zdravotní politiky Evropské Unie. (Mivšek et al., 2016) Díky evropskému systému vzdělávání je nutno zmínit také tzv. Boloňský proces, který představuje dohodu podepsanou roku 1999. Boloňský proces, který také obsahuje Sorborskou a Boloňskou deklaraci, je reakcí národních vlád na problémy vyplývající studentů, studujících v Evropě. Cílem procesu je vytvořit prostředí, kde jednotlivé systémy vzdělávání v různých zemích propojit prostřednictvím různých prostředků. Záměrem není sjednocení národních systémů vzdělávání, ale zvýšení soudržnosti systémů vzdělávání na vysokých školách v Evropě. (Palese et al., 2014) Tento proces usnadňuje akademikům a studentům napříč evropskými státy a také dostupné vzdělávání a výkon procesu, který je s ním spojen. Boloňským procesem je regulováno uznání vzdělání a kvalifikace i na jiných územích v rámci Evropy.

Celkem se k dnešnímu dni přiklonilo k Boloňské smlouvě 48 zemí, které dohromady vytváří tzv. Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání (European Higher Education Area – EHEA), který je schopen kvalitně konkurovat celosvětově a zajišťuje tak volný pobyt studentům. (Vermeulen et al., 2018) Mezi hlavní prostředky k podpoře provázanosti jednotlivých systémů vzdělávání se také řadí zavedení třístupňového strukturovaného studia, také zavedení jednotného kreditového systému ECTS (European Credit Transfer System), kdy jeho zavedení tvoří vzájemnou kompatibilitu národních rámců vzdělávání, které jsou navázány na jednotný Evropský rámec kvalifikací, zavedení standardů pro zajišťování kvality, přijetí dodatku k diplomu. Tento systém standardizovaných informací přidává k názvu programu také popis povahy vzdělání, úrovně, kontextu a obsahu získaného vzdělání. (MŠMT, 2015)

Díky tomu, že je Česká republika členským státem Evropské unie, můžeme předpokládat, že vzdělávání porodních asistentek je velmi podobné jako v zahraničí, jen s menšími rozdíly, které vycházejí z vládních strategií konkrétních států. Výsledky výzkumu z roku 2018 Urbánkové et al. ukazují, že se celková úroveň vzdělávání v oboru porodní asistence zlepšuje. Výzkum vyzdvihuje vynikající teoretickou znalost absolventů. Bohužel také upozorňuje na nedostatky praktické připravenosti studentů. (Urbánková et al., 2018) Podobné výsledky také vyplývají z výzkumu „Midwifery education in Central-Eastern Europe“, autoři Mivšek et al., 2016, kteří také zaznamenali pokrok ve vzdělávání, ale zároveň také upozorňují na nedostatky praktického vyučování. Tento rozpor mezi praktickým a teoretickým vzděláváním byl vyhodnocen jako společný rys vzdělávacích programů ve střední Evropě. (Mivšek et al., 2016) Otázkou zůstává, zda-li problém praktické nepřipravenosti plyne ze směrnic Evropského parlamentu a Evropské rady nebo ze samotné regionální legislativy. Nepřipravenost studentů v praxi v České republice by však měla být překlenuta novelou vyhlášky č.55/2011, nyní nově 2/2016, kterou se upravuje praktická výuka ve zdravotnických zařízeních. (Urbánková et al., 2018)

3.5 Evropské rámce pro vzdělávání porodních asistentek

Evropská unie (dále jen EU) hraje významnou roli ve stanovování legislativy, která se vztahuje k výkonu a k uznávání kvalifikace porodních asistentek, zejména Evropská asociace porodních asistentek (EMA). Legislativní předpisy pro výkon povolání porodní asistentky v České republice vycházejí z platného znění směrnice Evropského parlamentu a rady 2013/55/EU ze dne 20. listopadu 2013. Tato směrnice mění směrnici 2005/36/ES o

uznávání odborných kvalifikací a nařízení Evropské unie č. 1024/2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu. (Vermeulen et al., 2018)

Doklad upravuje uznání kvalifikace a přístup k povolání lékaře, všeobecné sestry, ošetrovatele zodpovědného za všeobecnou péči, zubních lékařů, veterinárních lékařů, porodních asistentek, farmaceutů a architektů. Směrnice upravuje podmínky pro přijetí do odborné přípravy výše zmíněných oborů, minimální požadavky odborné přípravy pro povolání, požadavky na trvání a obsah vzdělávacích programů, systém uznávání odborných kvalifikací napříč členskými státy, včetně uznávání dokladů o dosažení kvalifikace. (Hermansson et Martensson, 2013)

Dle zmíněného dokumentu lze konstatovat, že porodní asistentky by měly být vzdělávány v prezenčním tříletém bakalářském programu. Pro přijetí k odborné přípravě porodní asistentky je nutné mít dokončeno nejméně 12 let povinné školní docházky nebo získat osvědčení o složení přijímací zkoušky na rovnocenné úrovni.

Směrnice Evropské unie 2013/55/EU upravuje také minimální počet hodin teoretické a praktické výuky, který je stanoven na 4600 hodin, kdy alespoň 1/3 připadá výuce klinické praktické praxe. Fleming et al. uvádí, že příloha je pouze kvantitativní výčtem požadovaných úkonů. Dále také uvádí, že výkony, které během praxe musí studenti splnit, jsou obtížně splnitelné, např. aktivní účast při porodu koncem pánevním. (Fleming et al., 2011). Evropská asociace porodních asistentek provedla v roce 2016 průzkum, kdy dospěli k závěru, že 13 z 29 členských států, včetně České republiky, implementovalo přílohu směrnice upravující počty výkonů do vzdělávacích programů porodní asistence. (Vermeulen et al., 2018)

Směrnice Evropské unie stanovuje znalosti a nezbytné dovednosti pro povolání porodní asistentky, které by měl student získat v rámci odborné přípravy k povolání. Stěžejní obory jsou gynekologie, porodnictví a porodní asistence. Také by měly být určité znalosti v právních úpravách souvisejících s výkonem povolání a také znalost profesní etiky. Dále by měly být přiměřené znalosti anatomie, fyziologie a farmakologie a také znalosti o novorozencích. Důraz je kladen nejen na teoretické dovednosti, ale také na klinické zkušenosti nabyté ve schválených institucích. (Směrnice 2013/55/EU, Úř. věst., L 354/132, 2013)

Díky tomu, že směrnice reguluje získávání, uznávání kvalifikace a přístup k výkonu povolání, přispívá také k zajištění vysoké úrovně ochrany zdraví. Příslušné orgány členských států by měly mít pravomoc upozorňovat příslušné orgány na odborníky, kteří již

nemají právo vykonávat své povolání. Pravomoc je platná pouze ve státech, kde probíhá regulace povolání (Směrnice 2013/55/EU, Úř. věst., L 354/132, 2013)

3.6 Globální standardy Mezinárodní konfederace porodních asistentek pro vzdělávání porodních asistentek

Mezinárodní konfederace porodních asistentek (dále jen ICM) se vyjadřuje ke vzdělávání porodních asistentek. ICM v roce 2010 stanovila globální standardy pro vzdělávání (Global standards for midwifery education). Prvky standardů byly založeny na vědeckých důkazech dostupných v publikované i nepublikované literatuře spolu se standardy užívaných v různých zemích. Standardy jsou minimem potřebným pro kvalitní vzdělávání porodních asistentek. Standardy byly vyhotoveny v roce 2010, roku 2017 revidovány ICM.

Standardy cílí na zajištění kontroly programů porodní asistence ze stran veřejnosti. Veřejností se myslí zaměstnavatelé, studenti a samotná profese zastoupená profesními organizacemi. Snahou je poskytnutí rámce pro hodnocení kvality vzdělávacích programů a napomoci tak k jejich zlepšení. (Plappert et al., 2019)

Globální standardy, které se dotýkají vzdělávání porodních asistentek nejsou jediným dokumentem ICM. Své místo má v Mezinárodních etickém kodexu porodních asistentek také vzdělávání studentek a absolventek porodnických oborů. (Šimánková et Mastiliaková, 2014) ICM také vytvořila globální Akreditační program pro vzdělávání porodních asistentek ve spolupráci se Švýcarským institutem pro tropické a veřejné zdraví. Tento program byl v roce 2017 pilotně testován ve dvou zemích. Systém akreditace vzdělávacích programů cílí na zlepšení kvality vzdělávacích institucí a jejich programů. Akreditační program je dobrovolný, ale je možné, že regulační orgány určitých států zváží jeho přijetí jako požadavek na vzdělávací program. Některé země naopak mají vlastní národní akreditační program. (Nove et al., 2018)

Pro praktickou výuku jsou nejpřínosnější standardy ICM, které upravují pedagogický sbor, nejvíce však doporučení pro vyučující klinické praxe. Mentor praxe by měl mít kvalifikaci v souladu s mezinárodní definicí porodní asistentky dle ICM. Mentor disponuje profesní praxí a zkušeností s výkonem povolání porodní asistentky. K tomuto výkonu postačí 2 roky praxe v plném rozsahu. Učitel klinické praxe musí mít zákonné oprávnění k výkonu povolání. Mezi další standardy, které by měl učitel klinické praxe získat, je mentorský kurz.

Mentor by se měl také vzdělávat ve své odbornosti a rozvíjet své dovednosti a znalosti. (ICM, 2017)

Ve standardech se také zmiňuje, že v učebních osnovách, které zahrnují teoretické a praktické vzdělávání, by měla praktická výuka zaujímat 50 % z celkové přípravy k výkonu povolání. K neopomenutelným položkám standardů by měly patřit dostatečné lidské a materiální zdroje k praktické výuce. (ICM, 2017)

3.7 Vzdělávání porodních asistentek v České republice v současnosti, národní standard pro vzdělávání porodních asistentek

Vzdělání porodních asistentek je v České republice regulováno Ministerstvem zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Orgány státní správy při vytváření kvalifikačních standardů pro přípravu studentů respektují doporučení OSN, WHO, ICM a EU. směr vzdělávání porodních asistentek ve 21. století určují tyto dokumenty. (Veselá et Wilhelmová, 2017)

MZČR vydalo společně s MŠMT na základě platné legislativy metodické doporučení pro tvorbu vzdělávacích programů porodní asistence s názvem „Kvalifikační standard přípravy na výkon zdravotnického povolání porodní asistentka“. (Věstník MZČR č. 11/2018)

Základním návodem je národní standard pro vzdělávání porodních asistentek a také pro tvorbu vzdělávacích programů k tomuto oboru. Dokument stanovuje standardní dobu studia, název oboru a v neposlední řadě minimální počet hodin praxe. V dokumentu jsou představeny cíle, kam by měl studijní program směřovat a také cíle, které se vážou ke vzdělávání a získávání způsobilosti k péči, jak o ženy, novorozence, tak rodiny a v neposlední řadě i komunity na základě jejich individuálních potřeb. V rámci cílů ve vzdělávacím programu se klade důraz na vzdělávání dle nejnovějších a nejsilnějších vědeckých důkazů. (Evidence Based Practise a Evidence Based Midwifery) Dalším z cílů studijního programu je získávání a upevňování legislativy, která souvisí s poskytováním služeb a péče s výkonem povolání porodní asistentky. Studijní program by měl vést absolventy porodní asistence k celoživotnímu profesnímu vzdělávání. (Věstník MZ ČR č.11/2018)

4 TEORETICKÁ VÝUKA PORODNÍCH ASISTENTEK

Vysoká škola v rámci akreditace studijního programu prezentuje své cíle, sylaby i seznamy literatury k oborovým předmětům. Předměty vyučované na vysoké škole tvoří dle studijního plánu základ pro vzdělávání v poskytování péče v porodní asistenci. Studenti, kteří studují obor porodní asistence by měli znát, jaké předměty jsou během studia stěžejní. (MZ ČR, 2018)

Ve studijním plánu jsou zařazeny předměty, které se označují jako:

- Povinné: student musí v průběhu studia absolvovat tyto předměty v rámci dané etapy studia;
- Povinně volitelné: nejčastěji jsou seskupeny do bloků, student si je volí tak, aby po jejich ukončení dosáhl předepsaného počtu kreditů v bloku;
- Výběrové: předměty jsou doporučeny, na základě jejich absolvování si student doplňuje počet kreditů z povinných a povinně volitelných;
- Podmiňující: jsou pojmenovány tak, neboť jejich pojmenování je podmínkou pro ukončení navazujícího předmětu, tzn. že jejich splnění podmiňuje zápis k předmětu, který navazuje na předchozí, např. Teorie porodní asistence 2 je podmíněna splněním předmětu Teorie porodní asistence 1. (Kreditní systém ECTS, 2021)

4.1 Studijní plán

Před započítáním každého semestru si student tvoří osobní studijní plán, který je zajištěn rozvrhem dané fakulty. Zápisy předmětů jsou studentům umožněny v termínech, které stanovuje děkan univerzity. (ECTS, 2021) Student během sestavování rozvrhu přihlíží k předepsanému počtu kreditů (semestr/akademický rok) přednášek, seminářů a cvičení. Všechny informace může student nalézt v informačním systému (dále jen IS) dané fakulty. Studentům je formou IS zajištěn zápis na zkoušky, náhled jejich rozvrhu, informace o oboru a sylaby jednotlivých předmětů. Přes IS se běžně ukládají elektronické verze závěrečných kvalifikačních prací. Přes IS se také hodnotí kvalita výuky. Na českých vysokých školách jsou využívány systémy IS STAG, ISIS, SIS či EDISON. (Vymětal, 2015) K získání množství kreditů si student během studia plní podmínky, které jsou požadovány k úspěšnému zakončení předmětů. Výsledky studia jsou hodnoceny obvykle ve zkuškovém období, které je uskutečňováno v plynulé návaznosti na konec semestru. (Vymětal, 2015)

Jednotlivé předměty v semestru jsou ukončeny dvěma formami – zkouškou a zápočtem. (Vymětal, 2015)

4.2 Metody hodnocení na vysoké škole

Tato část je zaměřena na způsoby hodnocení a zkoušení na vysokých školách. Hodnocení studenta se používá k ověření jeho znalostí a vědomostí, tzn. do jaké míry student zvládá probíranou látku. Účelem hodnocení je také navedení studenta do další práce, povzbuzení jeho sebejistoty a v neposlední řadě jeho pozitivní motivace. Během akademického roku se mohou studenti připravovat systematicky a průběžně. Systematická příprava však není studentovou povinností, ale pouze doporučení. Během zkouškového období dochází k velké studijní zátěži, protože někteří ze studentů se připravují až ve zkouškovém období. K redukci těchto situací provádějí někteří akademičtí pracovníci kontrolu znalostí formou písemných testů, semestrálních prací či samostatných úkolů v průběhu jednotlivých semestrů. ??? (Rohlíková, 2010) K hodnocení mohou být využity následující možnosti:

- Ústní zkouška: pedagog se ptá na dílčí části učiva, tím prověřuje, zdali student pochopil problematiku v rámci celku. Ústní zkouška je stabilní vysokoškolskou kvalifikační metodou. (Rohlíková, 2010) Ústní zkouškou lze prověřit různou problematiku, která prověřuje znalosti, např. fyziologické gravidity, šestinedělí a porodu. Studenti by také měli znát, jaké potřeby patří k profesi porodní asistentky a jak probíhá management péče o ženu a dítě ve zdravotnickém zařízení. Studenti by také měli dokázat rozeznat odchylku od normálního stavu či vývoje. (MZ ČR, 2021)
- Písemná zkouška: účelem zkoušky je prověřit, zda student učivo pochopil v podobě písemného zadání. Akademický pracovník v písemné podobě zkoušky hodnotí úroveň vědomostí. Vyžaduje se samostatná práce, kde není povolena interakce se spolužáky a akademickým pracovníkem.
- Praktická zkouška: jsou ověřovány praktické dovednosti, které student získal na základě teoretických znalostí. Při zkoušce student předvede své dovednosti pomocí nácviku modelových situací nebo v reálné podobě. (Rohlíková, 2010) Studenti porodní asistence formou praktických cvičení nacvičují například simulaci fyziologického či patologického porodu, první pomoci nebo péči o rodičku a novorozence. (MZ ČR, 2018)

- Kombinovaná zkouška: využívá ústní a písemné části. Jedna z těchto částí může být zastoupena praktickou zkouškou.
- Objektivním hodnotícím nástrojem je test. Forma je nejčastěji písemná s volnými odpověďmi nebo vyznačením jedné či více odpovědí.
- Seminární práce: zadává se na základě přiděleného nebo vybraného tématu, student ji vypracovává samostatně a odevzdává ji v písemné podobě.
- Individuální či skupinové prezentace.
- Získané dovednosti studenti mohou předvést při praxi v rámci praktických činností v reálných situacích. Studenti mohou své dovednosti uplatnit během cvičení či na seminářích, kde jsou prokázány studentovy pokroky ve studiu. (Rohlíková, 2010)

4.3 Typy vysokoškolské výuky

Vysoká škola zprostředkovává různé formy výuky, mezi které patří:

- Přednáška: nenahraditelná forma výkladu na vysoké škole. Hromadný způsob výuky, kdy se akademický pracovník stává průvodcem probíraného tématu. Studenti mají doporučeno si během výkladu zaznamenávat poznámky, které později mohou využít ke zvládnutí látky. Zpravidla jsou dobrovolné a mají doporučenou účast 80 % výuky. Většinou jsou rozděleny do tří hlavních částí – úvod, jádro a závěr. V úvodu přednášky je představen cíl přednášky. Ten by měl u studentů vzbudit zájem o probíranou látku. Jádrem přednášky je plynulý výklad, který by neměl trvat déle jak 20 minut, protože poté klesá pozornost posluchačů. K výkladu musí akademik přistupovat profesionálně, srozumitelně se vyjadřovat a jasně formulovat výklad. Během přednášky se akademik může doptávat studentů a aktivně je tak zapojit do probírané látky. Přednášející by si měl uvědomovat, jak je pro posluchače důležitá nonverbální komunikace, kterou by měl při svém výkladu přiměřeně používat. (Rohlíková, 2010; Nezvalová, 2013; Vymětal, 2015)
- Cvičení: zpravidla bývá využíváno ve skupinové výuce. Během cvičení při výuce si studenti upevňují a prohlubují své znalosti, které získali v průběhu přednášek. Využívá se kritického myšlení, možnosti argumentů a studenti také diskutují o daném tématu. Doporučuje si při cvičeních mít studijní skupinu o velikosti 20 – 25 studentů. (Rohlíková, 2010; Vymětal, 2015) Studenti porodní asistence si mohou

v rámci cvičení například vyzkoušet efektivní formy a druhy komunikace, které lze při výkonu povolání využít. (MZ ČR, 2018)

- Konzultace: student je využívá při samostudiu. Provádění konzultací může být skupinové nebo individuální. Studenti využívají konzultačních hodin, které mohou najít na internetu nebo na dveřích pracovny akademického pracovníka. (Vymětal, 2015)
- Exkurze: probíhá v prostředí mimo vysokou školu. Studenti mohou navštívit zajímavé místo nebo zdravotnické zařízení v souvislosti s obsahem učiva. Dále mohou nahlédnout na skutečnost svého budoucího zařízení k vykonávání profese nebo budoucího povolání. (Nezvalová, 2013)
- Diskuze: probíhá vzájemná výměna a poznání názorů studenta i akademického pracovníka. V diskuzi by měla být zařazena témata, u kterých se názory studentů mohou odlišovat. (Rohlíková, 2010)
- Odborná výuka: probíhá v rámci některých vysokých škol. Náplň odborné výuky souvisí se zvoleným studijním programem. (Vymětal, 2015)

4.4 Metody výuky na vysoké škole

- Frontální výuka: přednášející má hlavní pozornost a zároveň je ve vzájemné interakci s posluchači. Přednášející působí dominantně, řídí výuku a kontroluje aktivitu studentů. (Maňák, 2003)
- Skupinová výuka: využívá se práce ve skupině, nejčastěji ve dvojicích nebo větších skupinách. Při tvoření skupin by měl pedagog skupiny sestavit na podkladě některých rysů, které podporují správnou funkci skupiny. Funkce skupiny je závislá na kooperaci studentů, jak sdílejí své názory a zkušenosti a také na odpovědnosti studentů. (Žák, 2012)
- Individuální výuka: studenti pracují samostatně na dané práci. Svě zkušenosti získávají na základě vlastního úsilí. (Žák, 2012)

4.5 Přístup studentů a strategie výuky na vysokých školách

Kvalita učení se odvíjí od toho, jací studenti jsou ve výuce přítomni. Mezi studenty, kteří přechází ze středoškolského vzdělávání na vysokoškolské, se shledává mnoho rozdílů. K těm nejhlavnějším patří předpoklady studentů v souvislosti s jejich schopnostmi a

dovednostmi, postupy a návyky, se kterými přicházejí na vysokou školu. Odlišnost studentů lze nalézt také v jejich komunikačních schopnostech. Ve středoškolském vzdělání působí pedagogové spíše v popředí, ale na vysoké škole se učí studenti samostatnosti a odpovědnosti za jednání a rozhodnutí, která dělají. Podle přístupu studentů k učení jsou popsány tyto typy:

- Povrchní přístup: student má za cíl dokončit vysokou školu a získat diplom. Jeho motivací je snaha splnit všechny požadavky a vyhnout se neúspěchu. Při učení se snaží pečlivě dodržovat pokyny vyučujících, avšak zároveň se často spoléhá na memorování bez hlubšího porozumění. Tito jedinci pracují pilně a s velkým úsilím, ale zřídka se snaží proniknout do hloubky tématu a chybí jim schopnost vidět souvislosti mezi jednotlivými částmi učiva. Tento okruh studentů vyhovuje pedagogům, neboť zodpovědně plní své povinnosti a nepotřebují nic navíc.
- Hlubkový přístup: vyznačuje se snahou důkladně ovládnout danou disciplínu a porozumět jí. Tento přístup může vést k naučení se velkého množství faktů, a stát se tak „chodící encyklopedií“, nebo k podpoře originality vlastního myšlení a být jako „mladý vědec“. Někdy se takový student stává odborníkem na dané téma a může znát víc než jeho vyučující. Student potřebuje náročnější úkoly a je pro pedagoga náročnější.
- Užitá (strategický) přístup: jsou to studenti, kteří usilují o úspěch za každou cenu. Hledají způsoby, jak projít a shromážďují informace o svých učitelích, aby našli různé triky a strategie, jak dosáhnout vysokých výsledků. Tento přístup obvykle zahrnuje preferenci studia jednoduššího materiálu a často se uchylují k nekalým praktikám. Selektivně se tento přístup může objevit u předmětů, které jsou pro studenty náročné, nezajímavé nebo nevnímají jejich význam. Pokud se však tento užitá přístup šíří na všechny předměty, může to být zásadní problém. (Slavík, 2012)

4.6 Teorie učení dle Kolba

V roce 1976 popsal americký psycholog D. A. Kolb styl učení. Dle něj probíhá učení ve čtyřech cyklech. Pokud chceme docílit efektivnějšího stylu učení, musíme projít všemi čtyřmi fázemi. (Hroník, 2007) Kolbova teorie učení je jednou z nejrozšířenějších metod vzdělávání, kdy se využívá lidského poznávání z vlastních zážitků. Abstraktní pojmy

a představy se vytvářejí na základě toho, že se fáze procesu učení odehrávají na základě setkání s nějakým zážitkem či zkušeností. V běžném životě dochází v procesu učení k pozorování, přemýšlení a k reflexi zkušeností. V souvislostech s těmito představami dochází k experimentování se získanými zkušenostmi a testováním naučeného. (Management Mania, 2016)

Dle Kolbovy teorie můžeme charakterizovat několik typů osobností různých učebních stylů:

- Aktivista: člověk, který je stále v pohybu. Kladem tohoto člověka je touha k získávání nových zkušeností. Pokud využívá problémy ke svému prospěchu, lépe se učí, v týmu přináší nové nápady a je rád součástí týmu. Nevýhodou této osoby jsou tendence ke zbrkllostem a sklon nakládat si na sebe velké množství povinností.
- Reflektor: člověk není středem pozornosti. Osoba bývá spíše v pozadí, činnosti pozoruje a má nadhled z široké perspektivy. Než vyzkouší činnosti, shromáždí si informace a analyzuje je před činností. Tyto typy lidí nerady přebírají odpovědnost a nejčastěji se učí pozorováním jiných lidí. Jako negativum je nechuť zkoušet nové činnosti.
- Teoretik: hledá logické souvislosti ve věcech, které se učí. Racionálně přemýšlí a hledá důvody ke svým rozhodnutím, zdůvodňuje je. Tento člověk nemá rád zmatek, je disciplinovaný a objektivní.
- Pragmatik: rád se učí věci, co dávají smysl. Získané znalosti využívá v praxi. Nerad mění postupy, které fungují a problémy využívá jako svou výzvu. (Tomoszková, 2020)

Obrázek 2 Kolbův cyklus učení

Zdroj: Hroník, 2007

5 ODBORNÁ PRAXE V PORODNÍ ASISTENCI

Praktická výuka je závislá na oboru studijního programu, zatímco vykonávání odborné praxe závisí na podmínkách dohodnutých s danou organizací. Cílem odborné praxe je aplikování teoretických znalostí do praxe. Organizace a délka praxe je dána jednotlivými školami. Organizace je po nástupu studenta na praxi povinna proškolit jej v rámci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen BOZP) na jednotlivých pracovištích. Podmínkou k úspěšném zakončení studia může být záznam odborných aktivit nebo činností. (Vymětal, 2015)

Studentům je v rámci praxe umožněno seznámení se základními schopnostmi a dovednostmi, které jsou pro výkon porodní asistentky důležité, a jejich osvojení. Studenti se v rámci odborné praxe začlení do struktury poskytování péče, seznámí se také s typy poskytování péče – ambulantní, jednodenní a lůžkové. Poskytují ošetrovatelskou péči o ženu, rodičku a novorozence metodou ošetrovatelského procesu a implementují do něj také standardizovaný klasifikační systém 3N – NANDA, NIC a NOC. Na základě tohoto dokáží vyhodnotit zdravotní stav pacientky či klientky, také mají znalost BOZP a znalosti pravidel při poskytování péči. (Dyer et Latendresse, 2016) Cílem odborné praxe je také rozvoj psychomotorických dovedností a dle Vránové (2013) schopnost zručně a precizně provádět dovednosti a činnosti v oblasti porodní asistence.

Odborná praxe tvoří v porodní asistenci podstatnou část studia. V průběhu praxe jsou uplatňovány teoretické a praktické znalosti studenta v různých prostředích zdravotnických pracovišť. Během výkonu odborné praxe se studenti učí nést odpovědnost za své činy. Studenti se zařazují do kolektivu zdravotnického týmu a jsou vedeni k samostatnosti práce. (Vránová, 2008) Dle MZ ČR by se měla praxe realizovat na akreditovaných pracovištích v blokové výuce a to alespoň 1 týden vcelku, což je 40 pracovních hodin a také stoprocentní docházka na praxi. Odborná výuka následuje po výuce teoretických předmětů a probíhá na pracovištích, která splňují kladené požadavky. (MZ ČR, 2018)

Odborná praxe a její vedení je uskutečňováno různými způsoby. Jedním ze způsobů je možno využít výuky ve skupině v rámci odborného pracoviště. Garant praxe či mentor předává skupině své dosavadní zkušenosti, představuje odborné výkony a dohlíží na práci studentů přímo u lůžka. Této formy je využíváno především při praxi na středních zdravotnických školách. Dalším způsobem vedením odborné praxe v porodní asistenci je přidělení jednoho až dvou studentů porodní asistentce, která se stává mentorkou. Díky

mentoringu studentů se zajišťuje systematictější vedení praxe a studenti jsou lépe začleněni do kolektivu ošetrovatelského týmu. Zvyšuje se také kontinuita adaptace, což zvyšuje zájem o dané pracoviště po absolvování studijního programu. Výhodou je také to, že student získává informace pouze od jednoho člena, proto jsou jejich informace ucelené a v dobré návaznosti na situace. Mentorům odborné praxe přináší možnost mentoringu celoživotní možnost vzdělávání se, ale i vyšší platové ohodnocení. (Vránová, 2008)

Oborná praxe a její zakončení se může na jednotlivých fakultách lišit. Zpravidla se uděluje zápočet po každém absolvovaném semestru. K ukončení předmětu v semestru je potřeba, aby student odevzdal potvrzení o absolvovaných hodinách, hodnocení mentora, dokumentaci v rámci fakulty a deník odborné praxe. (Vránová, 2008)

Vyhláškou č.39/2005 Sb., novelizované vyhláškou č. 470/2017 Sb. a platnou legislativou EU jsou stanoveny minimální požadavky na povinné výkony, které jsou studenty zaznamenávány do „Záznamníku výkonů a jiných odborných aktivit v porodní asistenci“ nazývané také jako logbook. Každá z vysokých škol si připravuje logbook samostatně. Dle požadavků EU se v něm musejí nacházet povinné výkony viz *Příloha P I*, a posléze je záležitostí každé z fakult, zda chce rozšířit portfolio o další výkony. (MZ ČR, 2018)

5.1 Oddělení k vykonávání odborné praxe

Studenti porodní asistence absolvují odbornou praxi na různých pracovištích, aby získali praktické zkušenosti a mohli se později uplatnit v oboru. Porodní sály jsou důležitou součástí praxe, kde studenti poskytují péči ženám během porodu a novorozencům pod dohledem odborných pracovníků. Prenatální poradna je dalším pracovištěm, kde se studenti učí péči o těhotné ženy a poskytují podporu pro zdraví matky a dítěte. Na oddělení šestinedělí studenti poskytují péči o matky po porodu a pomáhají s kojením. Studenti také navštěvují oddělení rizikového a patologického těhotenství, kde se učí diagnostické techniky. Další pracoviště zahrnují novorozenecké oddělení, kde se učí péči o novorozence, a gynekologické oddělení, kde poskytují péči klientkám po gynekologických operacích. Studenti také mohou absolvovat praxi v domácím prostředí a komunitní péči v porodní asistenci, navštěvují interní a chirurgické oddělení pro získání všeobecných zdravotních vědomostí. (MZ ČR, 2018; Vránová, 2015)

5.2 Uplatnění absolventů v praxi

Při úspěšném ukončení studia získává absolvent způsobilost k vykonávání činností v jednotlivých odvětvích systému, které se týkají zdraví žen, novorozenců, komunit a rodin. Absolvent může své dovednosti uplatňovat jak ve státních, tak i nestátních zařízeních a institucích. (Vránová, 2008)

Porodní asistentka má kvalifikaci pro práci na různých pracovištích a v oblastech souvisejících s porodní asistencí, například na lůžkových gynekologických odděleních, porodních sálech, neonatologických odděleních, gynekologicko-porodnických operačních sálech, soukromých gynekologických ambulancích, soukromých ambulancích porodních asistentek, v komunitní a domácí péči a na specializovaných pracovištích v oblasti porodnictví a gynekologie. (ČKPA, 2013)

Dne 8. července 2017 se novelizoval novelou č. 201/2017 Sb. zákon č. 96/2004 Sb., ve kterém jsou zakotveny podmínky k získávání a uznávání způsobilostí k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. V novele je uvedeno, že porodní asistentka získává způsobilost k výkonu povolání praktické sestry. Tímto mohou být kompetence porodní asistentky rozšířeny do ošetrovatelské péče kdekoliv v oblasti zdravotnictví. (Zákon č. 201/2017 Sb.)

Z novelizace č. 201/2017 Sb., plyne, že pokud by absolvent/ka porodní asistence změnil/a pracoviště za jiné, než gynekologicko – porodnické oddělení, například chirurgické či interní oddělení, jeho/její kompetence by klesla na praktickou sestru, což znamená, že by pracoval/a pod dozorem všeobecné sestry.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODIKA VÝZKUMU

Na základě výběru tématu bakalářské práce byla zvolena metoda kvantitativního průzkumu. Sběr dat probíhal od 10. 4. do 28. 4. 2023. V praktické části jsou zkoumány postoje studentů oboru porodní asistence k odborné praxi, jelikož praxe je nedílnou součástí vzdělávání obecně. Dotazníkové šetření bylo zpracováno samostatně za pomoci vedoucí bakalářské práce, formou dotazníku přes Microsoft Forms. V dotazníkovém šetření byly taktéž otázky týkající se mentorů praxe, neboť vztah mentora se studentem utváří zkušenosti a postoje studentů k odborné praxi. Byla zkoumána míra spokojenosti studentů porodní asistence v České republice. Ke spokojenosti studentů se také pojí okolnosti při výběru studia porodní asistence. Výzkumným vzorkem byli studenti oboru porodní asistence a také absolventi oboru porodní asistence nejdéle však 3 roky po absolvování studia. Technika sběru dat byla pomocí nabalovací metody a osloveni byli studenti a absolventi z různých fakult České republiky skrze online prostředí (Facebook skupiny, Instagram). V dotazníkovém šetření odpovídali respondenti zcela anonymně. Dotazníkové šetření je vloženo v příloze této bakalářské práce jako *Příloha P II*. Vyhodnocení dat, grafického a tabulkového vyhodnocení proběhlo v aplikaci Microsoft Excel, bylo shromážděno 50 dotazníků.

6.1 Cíle výzkumu

Hlavní cíl: Zjistit, jak jsou studenti spokojeni se vzděláváním v oboru porodní asistence?

Očekávaný výsledek hlavního cíle: Předpokládáme, že studenti jsou se vzděláváním spokojeni.

Dílčí cíl 1: Zjistit, které oddělení/stanice studenty během praxe zaujalo nejvíce?

Očekávaný výsledek dílčího cíle 1: Předpokládáme, že zjistíme, které oddělení/stanice studenty během konání odborné praxe zaujalo nejvíce.

Dílčí cíl 2: Zjistit, které oddělení/stanice nejméně zaujalo studenty?

Očekávaný výsledek dílčího cíle 2: Předpokládáme, že zjistíme, které oddělení/stanice studenty během konání odborné praxe zaujalo nejméně.

Dílčí cíl 3: Zjistit, z jakého důvodu připadají studentům výkony v deníku praxe zbytečné?

Očekávaný výsledek dílčího cíle 3: Předpokládáme, že zjistíme, z jakého důvodu připadají výkony v deníku praxe zbytečné.

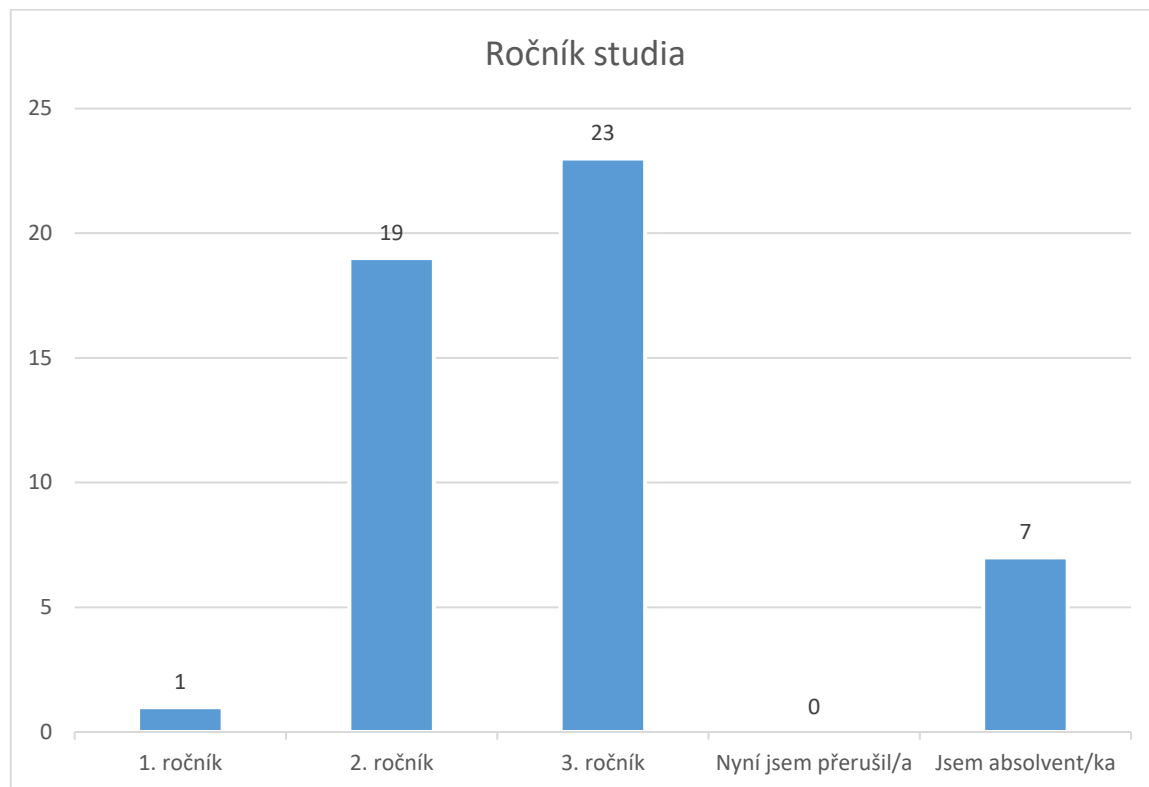
Dílčí cíl 4: Zjistit jaké pocity studenti zažívali během absolvování odborné praxe v porodní asistenci?

Očekávaný výsledek dílčího cíle: Předpokládáme, že zjistíme, jaké pocity studenti zažívali během odborné praxe.

7 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH ANALÝZA

Otázka č. 1: V jakém jste nyní ročníku studia?

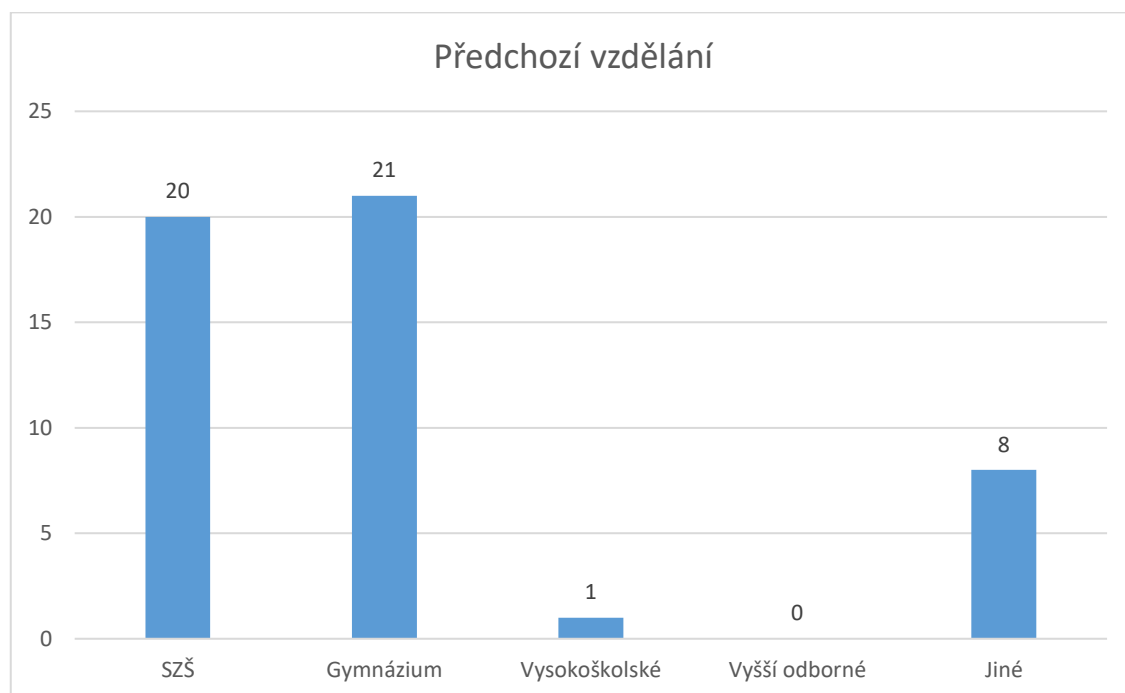

Graf 1 Ročník studia

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z grafu je patrné, že nejvíce respondentů bylo ve třetím ročníku studia, tj. 23 studentů (46 %), poté odpovědělo 19 studentů (38 %) druhého ročníku studia, dále 7 absolventů studia (14 %), 1 student (2 %) prvního ročníku a žádný z dotazovaných respondentů nemá přerušené studium.

Otázka č. 2: Jaké bylo Vaše předchozí vzdělání, než jste nastoupil/a na obor porodní asistence?

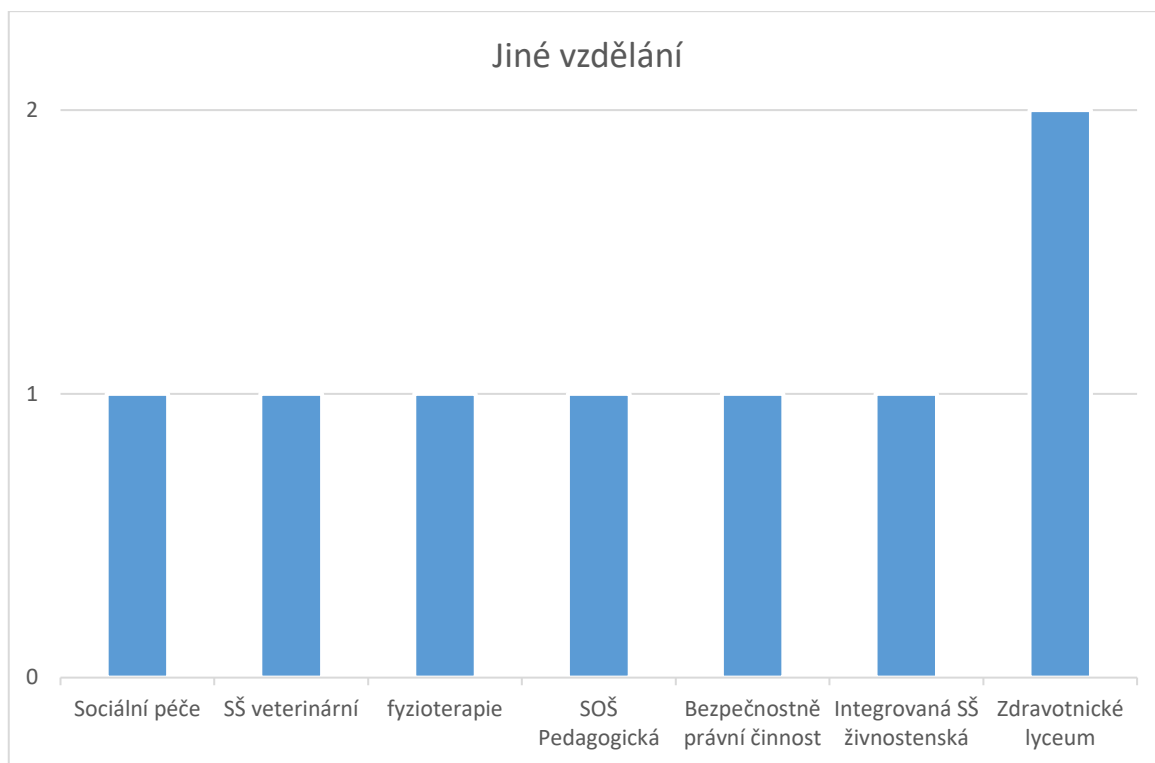

Graf 2 Předchozí vzdělání

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z grafu vyplývá, že nejvíce studentů v počtu 21 (42 %) přecházelo na vysokou školu z gymnázia, v druhém největším zastoupení 20 studentů (40 %) přešlo ze střední zdravotnické školy, 8 studentů (16 %) přešlo z jiného typu školy a 1 student (2 %) přešel po ukončeném vysokoškolském vzdělání do oboru porodní asistence.

Otázka č. 3: Jaké bylo Vaše střední, vysokoškolské či vyšší odborné vzdělání?

Graf 3 Jiné předchozí vzdělání

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z grafu je také patrné, že další zájemci o studium přicházeli z oboru zdravotnické lyceum, a to 2 (25 %) studenti, ostatní respondenti přicházeli z různých středních či vysokých škol (střední škola sociální péče, střední škola veterinární, obor fyzioterapie, střední odborná škola pedagogická, bezpečnostně právní činnost, integrovaná střední škola živnostenská) v počtu 1 (12,5 %) student z každého vyjmenovaného oboru.

Otázka č. 4: Co Vás vedlo ke studiu tohoto oboru?

(Respondenti mohli zvolit více odpovědí.)

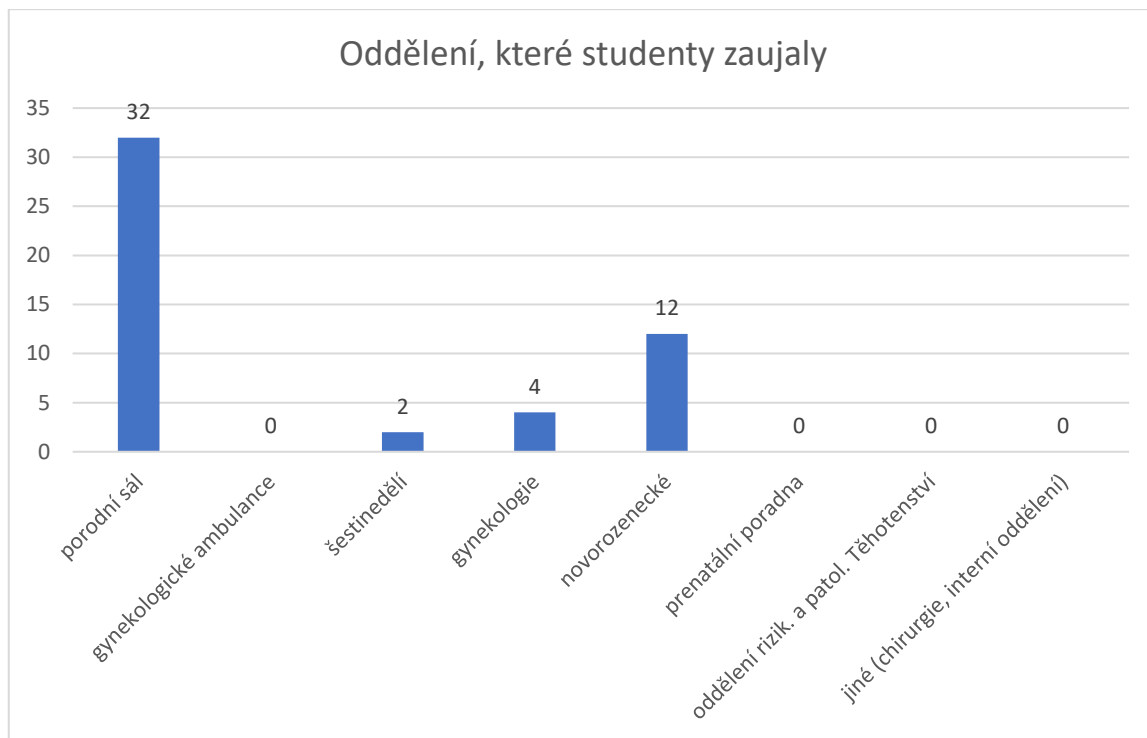
Tabulka 1 Volba studia porodní asistence

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne
Poslání	32 %	52 %	16 %	0 %
Prestiž	10 %	46 %	40 %	4 %
Pokračuji v rodinné tradici	2 %	4 %	16 %	78 %
Finanční ohodnocení	0 %	26 %	50 %	24 %
Odhodlání pomáhat lidem	66 %	32 %	2 %	0 %

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z tabulky je patrné, že volbu studia nejvíce ovlivnilo poslání studia, později také profese, kde odpovědělo 84 % respondentů volbu ano, a pro 16 % respondentů nebylo poslání klíčové k volbě studia. Prestiž studia vybralo 56 % respondentů jako ano a 44 % respondentů nebyla prestiž hlavní volbou ke studiu. V rodinné tradici pokračuje 6 % respondentů a 94 % nepokračuje v rodinné tradici. Z tabulky je také patrné, že respondenti si nevybrali obor kvůli finančnímu ohodnocení, kdy tuto možnost zvolilo 74 %, ale pro 26 % dotazovaných byla volba studia i díky finančnímu ohodnocení. Dále se dotazovaní v naprosté většině, a to v 98 %, shodli, že chtějí pomáhat lidem a pouze 2 % dotazovaných odpověděli, že odhodlání pomáhat lidem nebylo hlavní zásadou k výběru povolání.

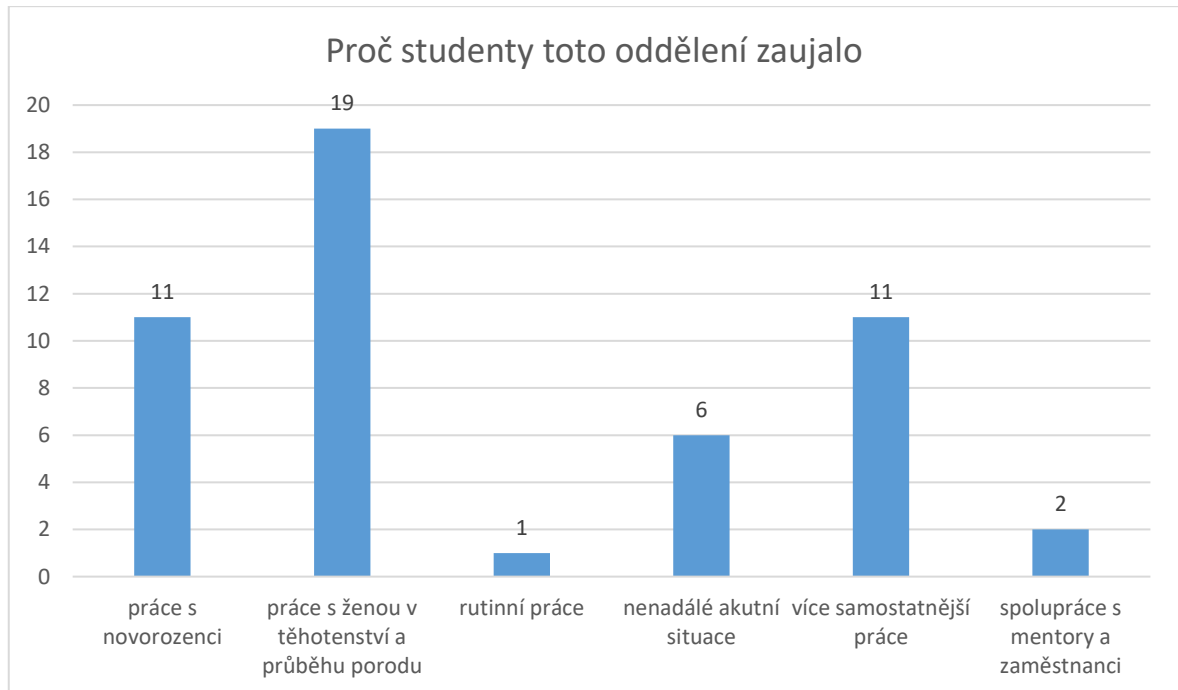
Otázka č. 5: Které oddělení/stanice vás nejvíce zaujaly během konání praxe?

Graf 4 Oddělení/stanice, které studenty nejvíce zaujalo

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z grafu plyne, že nejvíce studenty během odborné praxe v porodní asistenci zaujala stanice porodního sálu, která byla zastoupena 32 (64 %) studentů, 12 (24 %) studentů zaujalo novorozenecké oddělení, 4 (8 %) zaujalo oddělení gynekologie a 2 (4 %) zaujala stanice šestinedělí.

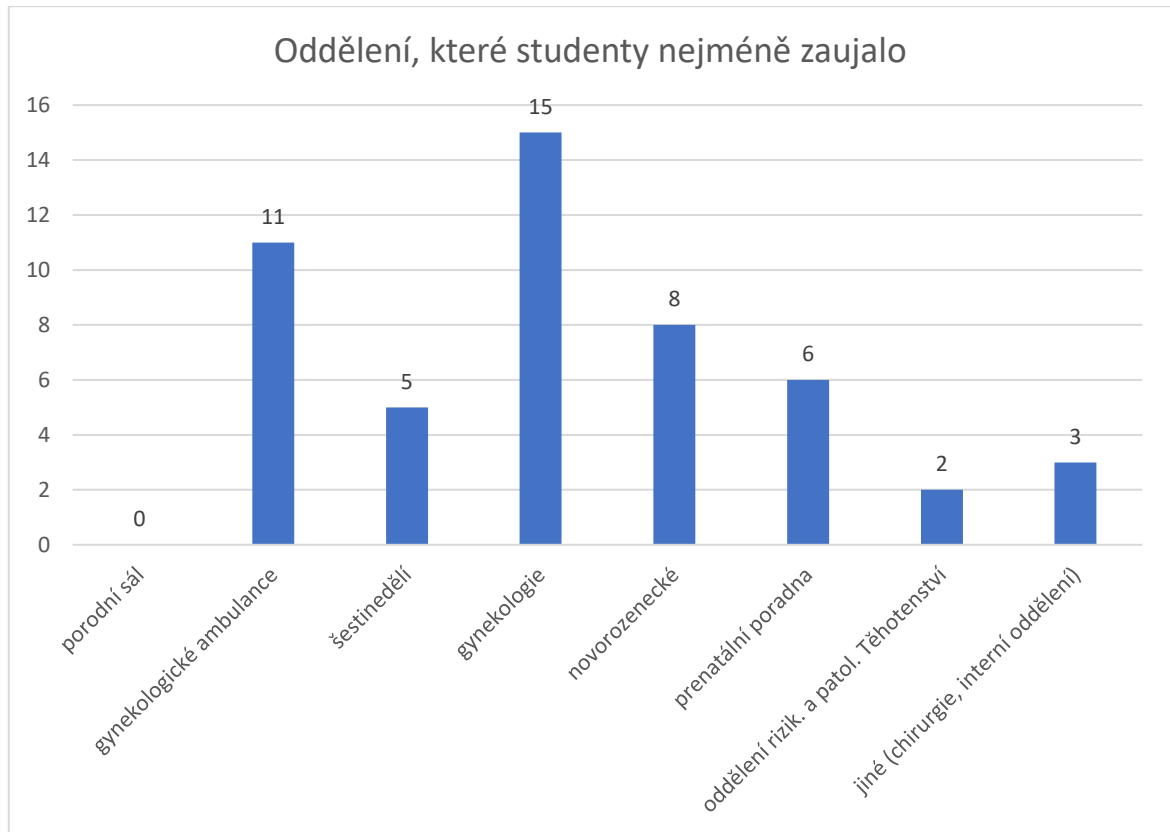
Otázka č. 6: Proč Vás nejvíce zaujalo toto oddělení?

Graf 5 Důvod zaujetí oddělení studentem

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Graf znázorňuje, proč studenty zaujala výše zmíněná oddělení. Z dotazovaných nejvíce zvolilo odpověď „práce s ženou v těhotenství a průběhu porodu“ v zastoupení 19 (38 %) studentů, dále ve stejném zastoupení se shodlo 11 (22 %) studentů v odpovědích „práce s novorozenci“ a „více samostatnější práce“. 6 (12 %) studentů zaujalo oddělení z důvodů nenadálých akutních situací, 2 (4 %) studenty zaujalo oddělení díky spolupráci s mentory a zaměstnanci klinických pracovišť a 1 (2 %) studenta zaujalo oddělení z důvodů rutinních situací.

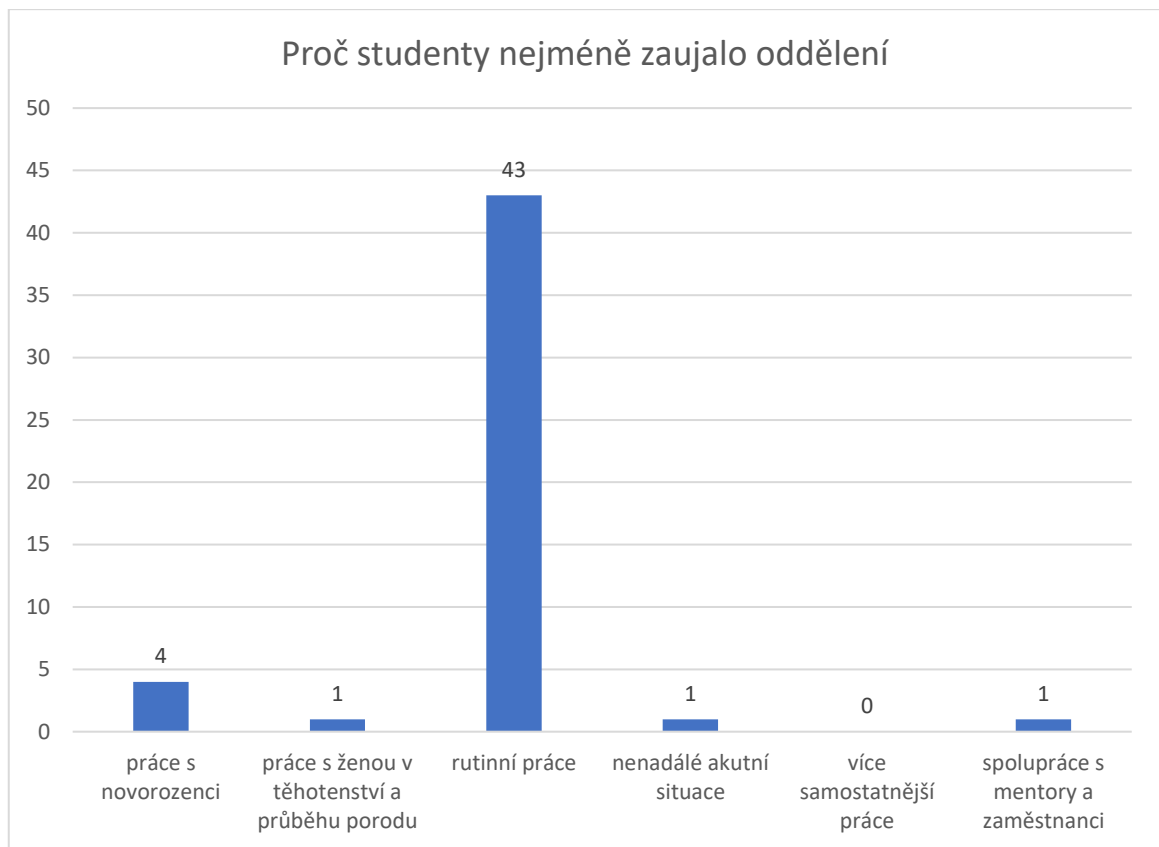
Otázka č. 7: Které oddělení/stanice vás nejméně zaujaly během konání praxe?

Graf 6 Oddělení/stanice, které studenty nejméně zaujalo

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z grafu vyplývá, nejméně oblíbené je mezi respondenty oddělení gynekologie, kdy tuto možnost vybralo 15 (30 %) studentů, 11 (22 %) studentů nejméně zaujala práce v gynekologické ambulanci, 8 (16 %) nezaujala práce na novorozeneckém oddělení, 6 (12 %) prenatální poradna, 5 (10 %) respondentům se nelíbila práce na stanici šestinedělí. V ojedinělých případech, kdy odpověděli 3 (6 %) studenti jiné pracoviště, typu interní či chirurgické oddělení, a 2 (4 %) studenti vybrali oddělení rizikového a patologického těhotenství.

Otázka č. 8: Proč Vás nejméně zaujalo toto oddělení?

Graf 7 Proč studenty nejméně zaujalo oddělení/stanice

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: V grafu je patrné, že nejvíce, 43 (86 %) respondentů vybralo volbu jako nejméně zajímavou rutinní práci na oddělení, 4 (8 %) nejméně zaujalo oddělení/stanice kvůli práci s novorozenci, ve stejném počtu 1 (2 %) respondenta byla vybrána volba „nenadálé akutní situace“, „práce s ženou v těhotenství a průběhu porodu“, „spolupráce s mentory a zaměstnanci“ a 0 (0 %) dotazovaných ne zvolilo „více samostatnější práce“.

Otázka č. 9: Vyberte nejlepší tvrzení s tím, jak spokojení jste se současným systémem vzdělávání na vysoké škole?

Tabulka 2 Spokojenost studentů se systémem vzdělávání

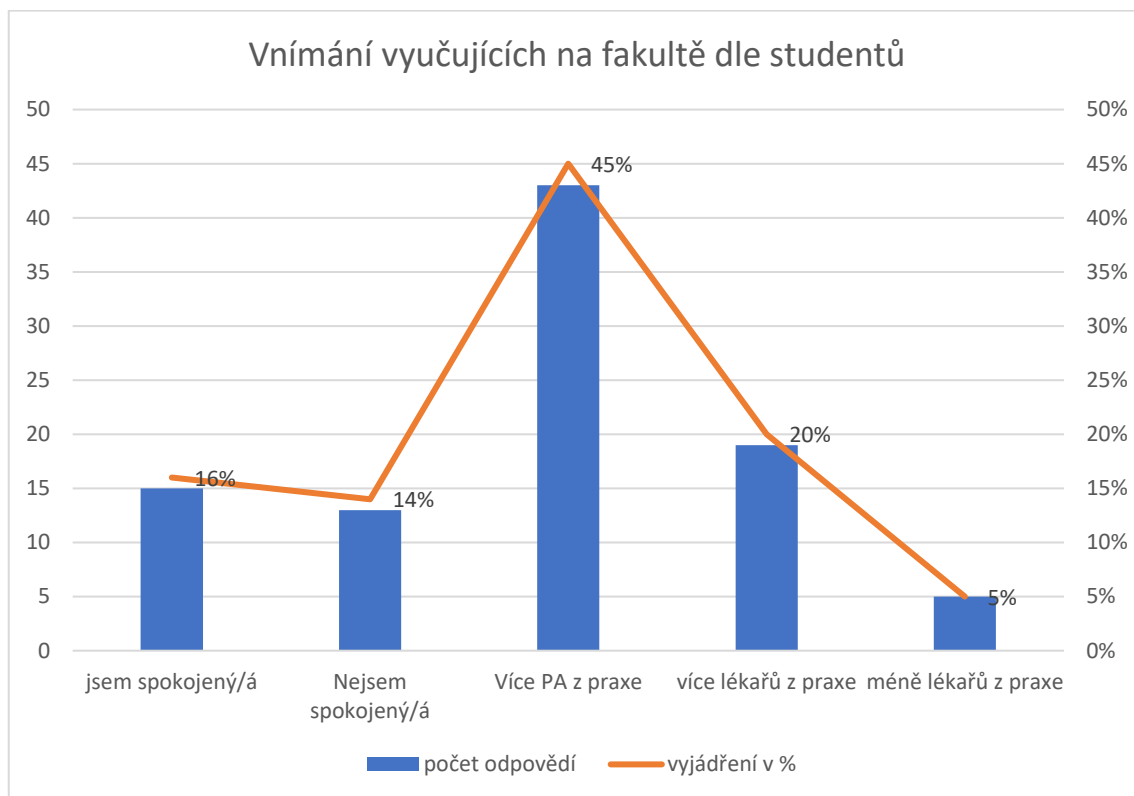
	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne
S praxemi	16 %	60 %	24 %	0 %
S postojem personálu vůči mně	6 %	42 %	44 %	8 %
Organizace praxe a teoretické výuky	2 %	26 %	56 %	16 %

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Tabulka ukazuje, že 76 % dotazovaných je spokojeno se systémem současného vzdělávání porodních asistentek, s praktickým vyučováním, kdy pouze 24 % dotazovaných není spokojeno. S postojem personálu vůči studentovi je spokojeno 48 % dotazovaných, ale 52 % dotazovaných není spokojeno s postojem personálu vůči studentům. Ve vztahu spokojenosti studentů s organizací praktického vyučování a teoretické výuky odpovědělo 28 % respondentů, že jsou spokojeni a 72 % respondentů není spokojeno s organizací.

Otázka č. 10: Jak vnímáte složení vyučujících na Vaší fakultě (kdo by měl učit studenty dle Vás)?

(V otázce bylo možno vybrat více odpovědí.)

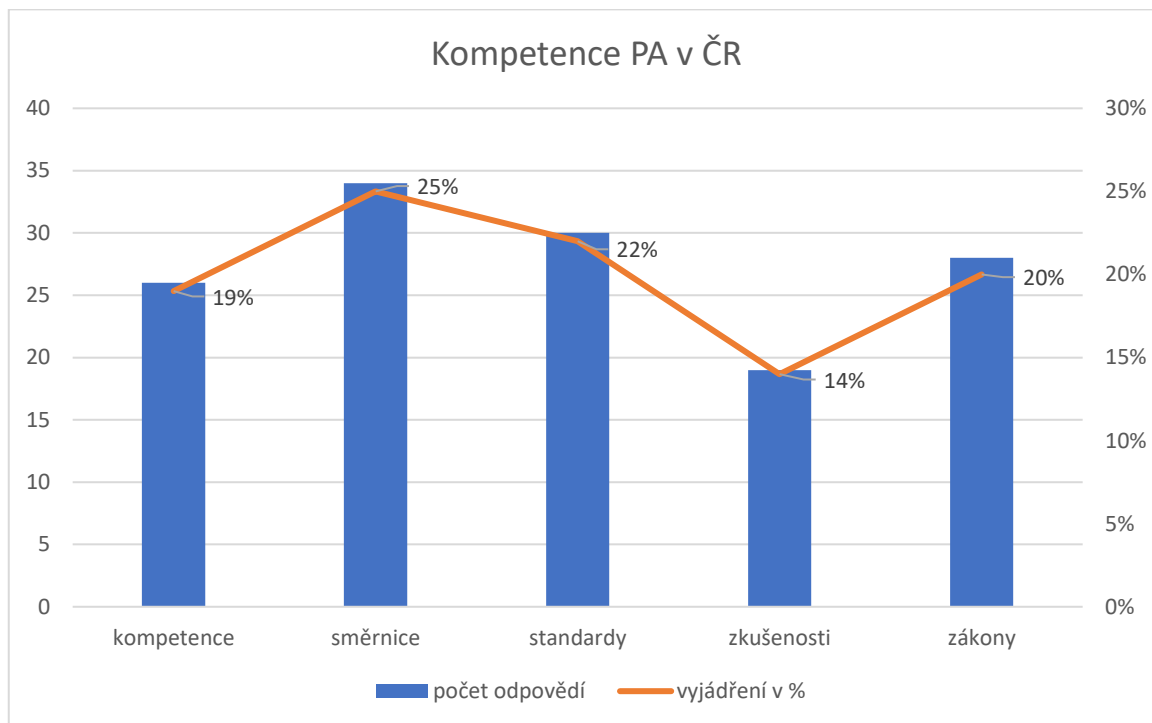
Graf 8 Jak studenti vnímají složení vyučujících na fakultě

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Podle grafu je zřejmé, že 45 % (43 odpovědí) respondentů preferuje, aby na fakultách více učily porodní asistentky s praxí, zatímco 20 % (19 odpovědí) zastává názor, že by mělo být více lékařů s praxí. Pouze 5 % (5 odpovědí) respondentů upřednostňuje menší počet lékařů s praxí. Co se týče spokojenosti, 16 % (15 odpovědí) respondentů vyjádřilo, že jsou spokojeni, zatímco 14 % (13 odpovědí) se nevyjádřilo pozitivně ohledně složení učitelského sboru na své fakultě.

Otázka č. 11: Z čeho dle Vás vychází vzdělávání porodních asistentek v České republice?

(V otázce byla možnost vybrat více odpovědí.)

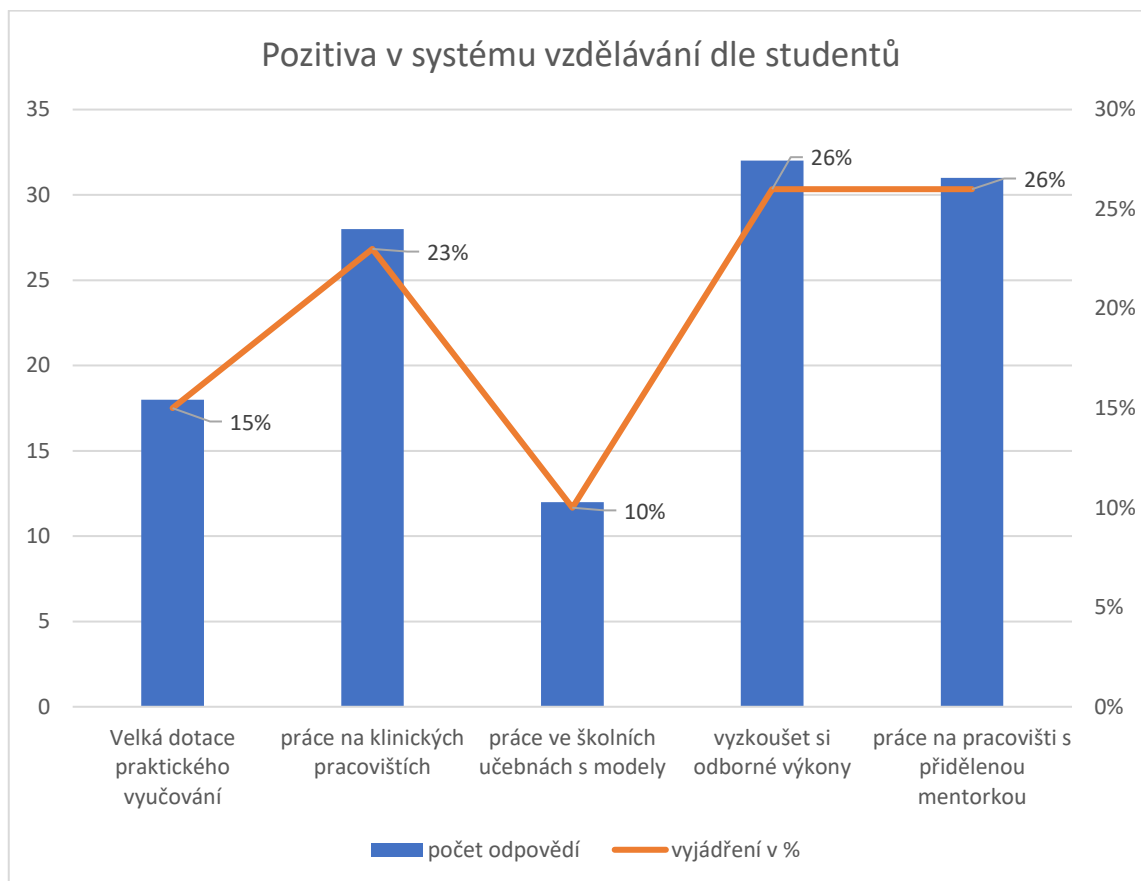
Graf 9 Z čeho dle studentů vycházejí kompetence PA

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: V otázce č. 11 měli respondenti odpovědět, z čeho dle nich vychází vzdělávání porodních asistentek v České republice. V grafu je patrné, že 34 (25 %) odpovědí je směřováno na směrnice vzdělávání porodních asistentek, 30 (22 %) odpovědí vychází ze standardů vzdělávání pro porodní asistentky, 28 (20 %) odpovědí vychází ze zákonů České republiky, 26 (19 %) odpovědí udává kompetence porodních asistentek a 19 (14 %) odpovědí ukazuje, že dle respondentů, vychází vzdělávání porodních asistentek ze zkušeností, které v průběhu své praxe nasbírali.

Otázka č. 12: Uveďte prosím, co na současném systému vzdělávání porodních asistentek v ČR vnímáte jako pozitivní (co se vám líbí).

(V otázce bylo možno vybrat více odpovědí.)

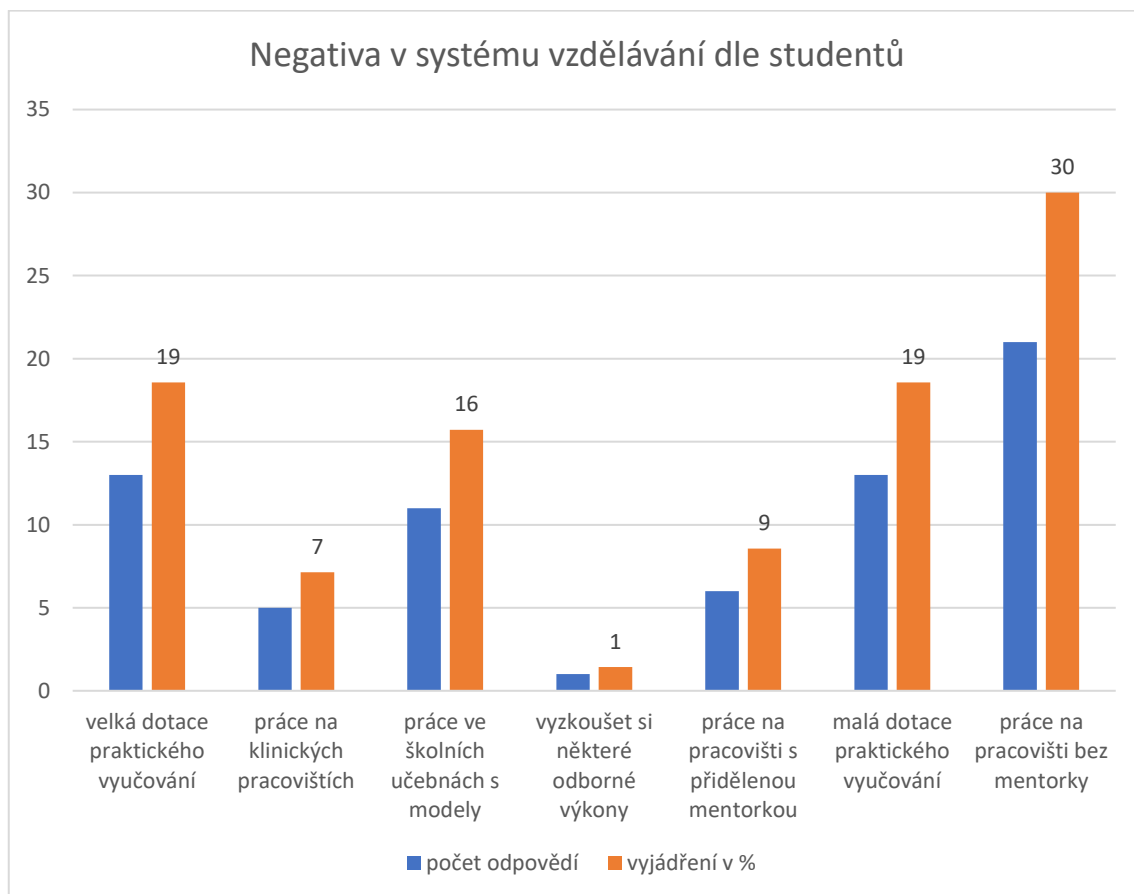
Graf 10 Pozitiva v systému vzdělávání dle studentů

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: V grafu je zobrazeno, jaké věci se respondentům v současném vzdělávání porodních asistentek líbilo, co brali jako pozitivní. Jak z grafu plyne, 32 (26 %) odpovědí oceňuje vyzkoušet si odborné výkony v průběhu praxe porodní asistence, 31 (26 %) odpovědí ukazuje, že jako pozitivum je brána práce na pracovišti s přidělenou mentorkou. 28 (23 %) odpovědí ukazuje, že k pozitivům je řazena práce na klinických pracovištích. 18 (15 %) odpovědí je směřováno k velké dotaci praktického vyučování v porodní asistenci. V neposlední řadě bylo 12 (10 %) odpovědí směřováno k práci ve školních učebnách s modely.

Otázka č. 13: Uvedte prosím, co na současném systému vzdělávání porodních asistentek v ČR vnímáte jako negativní (co se vám nelíbí).

(V otázce bylo možno vybrat více odpovědí.)

Graf 11 Negativa v systému vzdělávání dle studentů

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z grafu lze vyčíst, že 21 (30 %) odpovídajících, považuje za negativní práci na pracovišti bez mentorky. V odpovědích je také 13 (19 %) odpovědí, které jako negativum uvádí velkou dotaci praktického vyučování. Naopak ve 13 (19 %) odpovědích je považována jako negativní malá hodinová dotace praktického vyučování na vysokých školách. 11 (16 %) dotázaných řadí k negativům práce ve školních učebnách s modely, 6 (9 %) odpovědí uvádí jako negativum práci na pracovišti s mentorkou, 5 (7 %) práci na klinických pracovištích a 1 (1 %) považuje za negativum zkoušku odborných výkonů.

Otázka č. 14: Jak na Vás celkově působilo chování porodních asistentek během klinické praxe, jak jste se v něm cítil/a, a jaká atmosféra panovala?

(V otázce bylo možno vybrat více odpovědí.)

Tabulka 3 Chování, pocity a atmosféra během praxe

	počet odpovědí	vyjádření %
Cítil/a jsem se dobře	22	17
cítil/a jsem se špatně	10	8
cítil/a jsem se užitečný/á	23	18
atmosféra byla dobrá	22	17
atmosféra byla negativní	12	9
cítil/a jsem se součástí týmu	14	11
chování vůči mně bylo negativní	10	8
chování vůči mně bylo pozitivní	16	12
součet	129	100

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z tabulky vyplývá, že 22 (17 %) respondentů se během konání odborné praxe cítilo dobře, naopak 10 (8 %) se cítilo špatně. V tabulce také vidíme, že 23 (18 %) dotazovaných se cítilo užitečných. Při hodnocení atmosféry, shledalo 22 (17 %) respondentů atmosféru jako dobrou a 12 (9 %) uvádí atmosféru během konání praxe jako negativní. Součástí týmu se cítilo 14 (11 %) dotazovaných. 10 (8 %) respondentů zažilo negativní chování a 16 (12 %) tázaných zažilo pozitivní chování vůči studentům.

Otázka č. 15: Uved'te, prosím, jaké výkony v Logbooku/deníku praxe Vám připadají zbytečné?

(Otázka byla otevřená a respondenti zde psali své odpovědi.)

Tabulka 4 Nejčastější výkony, které studentům připadají zbytečné

	Počet nejčastějších odpovědí	vyjádření v %
množství listů na vypisování	12	36
NANDA domény	4	12
Výkony: mytí vlasů, péče o P v bezvědomí	3	9
Mnoho žen v poporodním období	6	18
péče o novorozence	8	24
celkem	33	100

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: V otázce č. 15 měli respondenti napsat, které výkony v Logbooku či deníku praxe se zdají zbytečné. Byly vybrány nejčastější odpovědi z dotazníkového šetření, které byly zastoupeny ve větším počtu. Nejčastěji zbytečné připadá 12 (36 %) respondentům množství listů k vypisování. V dalším zastoupení 8 (24 %) respondentů uvádí péči o novorozence. 6 (18 %) respondentům připadá v deníku praxe mnoho žen v poporodním období. V menším počtu a to 4 (12 %) respondentů uvádí NANDA domény a 3 (9 %) respondentů uvádí některé výkony, jako třeba mytí vlasů v lůžku, péče o pacientku v bezvědomí aj. Ostatní výkony a odpovědi byly zastoupeny v menším počtu, obvykle 1 odpověď.

Otázka č. 16: Proč Vám výkony připadají zbytečné?

(Otázka byla otevřená a respondenti zde psali své odpovědi.)

Tabulka 5 Proč studentům připadají výkony zbytečné

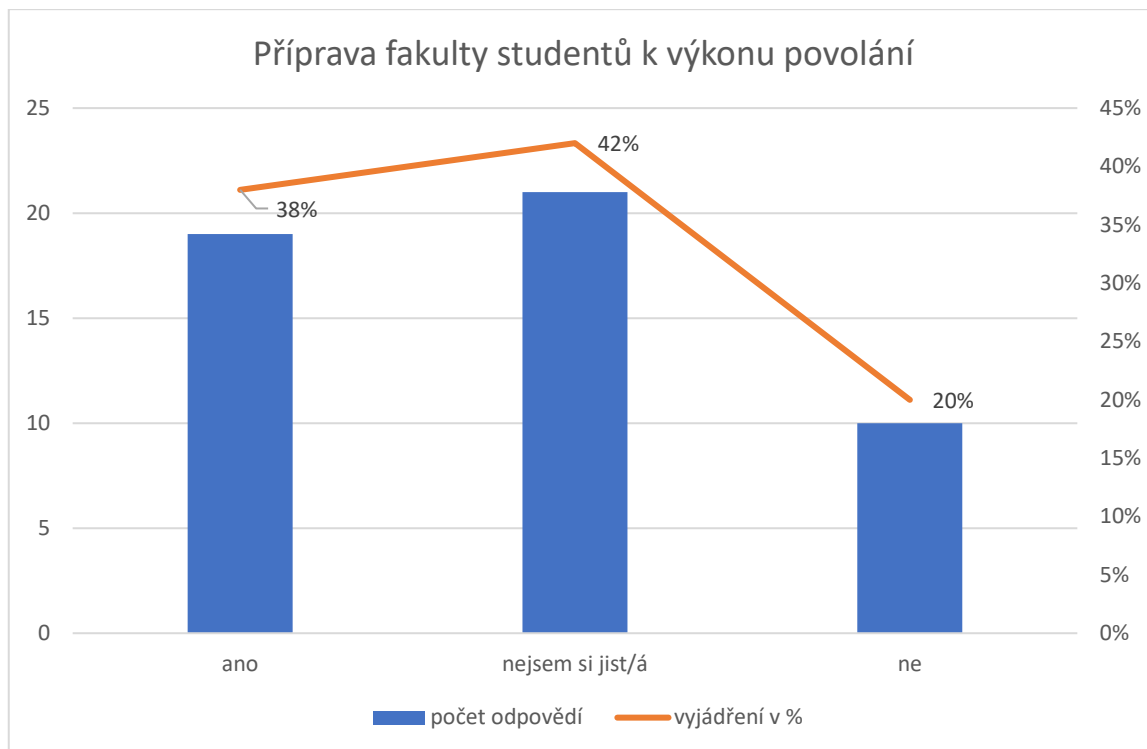
	počet odpovědí	nejčastějších	vyjádření v %
nadbytek výkonů	15		30
opakování dokola	16		32
Nepoměr s odvedenými porody	9		18
nemožnost dostat se k výkonu	6		12
jiné formuláře než na pracovištích	4		8
celkem:	50		100

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Otázka č. 15 byla v dotazníkovém šetření zaměřena na to, proč odpovídajícím připadaly výkony zbytečné. 16 (32 %) dotazovaných uvedlo, že výkony se opakují dokola několikrát a také přidali komentář „opakování jedné a stejné věci dokola, např. 100 novorozenců“. Nadbytek výkonů v deníku praxe připadá zbytečný 15 (30 %) respondentům. Z 50 respondentů považuje 9 (18 %) za zbytečné nepoměr mezi odvedenými porody a ostatními výkony, jako 100 ošetření žen ve IV. době porodní. Pro 6 (12 %) respondentů jsou výkony zbytečné z důvodu toho, že se nedostanou k výkonům, které by mohli prakticky nacvičit. 4 (8 %) respondentů uvedlo, že formuláře v deníku praxe jsou odlišné od těch, které se využívají na klinických pracovištích.

Otázka č. 17: Cítíte, že Vás vaše fakulta dostatečně připravila k výkonu povolání?

Graf 12 Příprava studentů ze strany fakulty k výkonu povolání

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z grafu je patrné, že 21 (42 %) tázaných si není jisto, zda-li je jejich fakulta dostatečně připravila k výkonu povolání porodní asistentka. 19 (38 %) dotazovaných uvedlo v dotazníkovém šetření, že si je jisto ohledně přípravy výkonu povolání a 10 (20 %) uvedlo, že je jejich fakulta dostatečně nepřipravila na výkon povolání porodní asistentka.

Otázka č. 18: Jaké pocity jste zažíval/a během absolvování odborné praxe v porodní asistenci?

(V otázce měli respondenti Likertovu škálu k výběru nejlepšího tvrzení.)

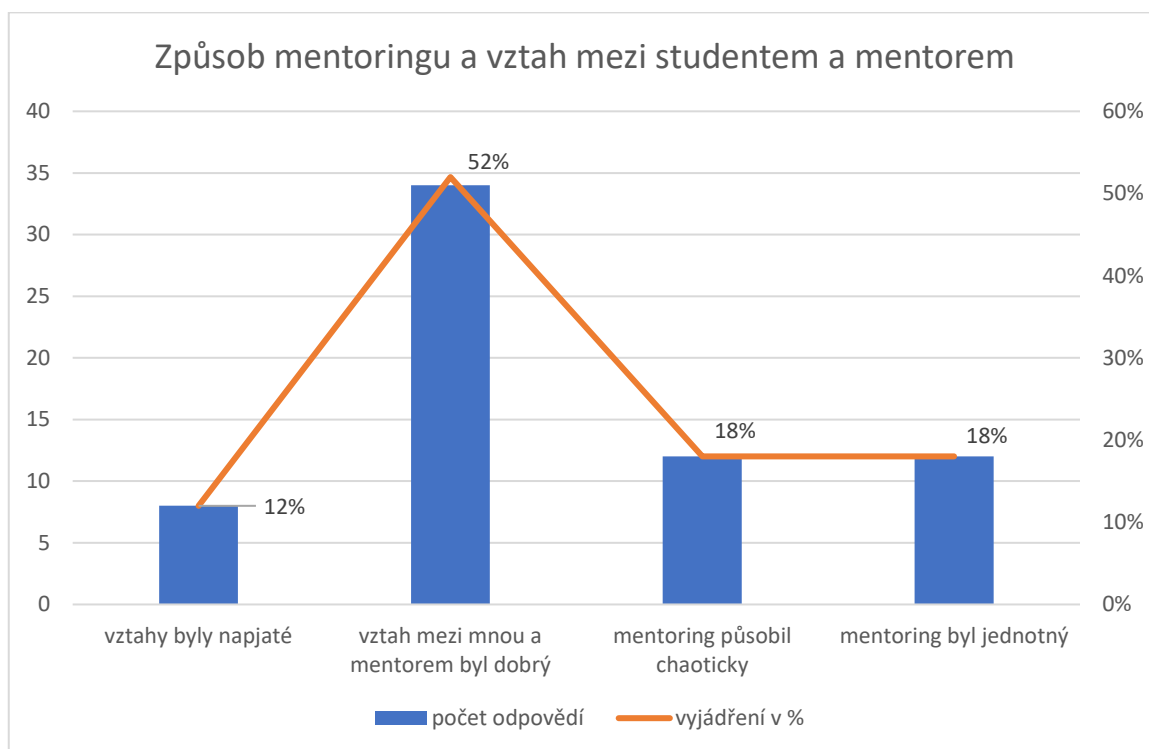
Tabulka 6 Pocity studentů během absolvování odborné praxe

	Těšil/a jsem se	Nevěděl/a jsem co očekávat	Měl/a jsem obavy
ve vztahu k odborným činnostem	52 %	18 %	30 %
ve vztahu k pacientkám/klientkám	82 %	16 %	2 %
ve vztahu mentorů a ostatnímu personálu	10 %	34 %	56 %
ve vztahu k celkové situaci a prostředí	10 %	46 %	44 %

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: V otázce č. 18 byli respondenti dotazováni na pocity během absolvování odborné praxe a vybrali co nejpravdivější tvrzení ke vztahu. Ve vztahu k odborným činnostem se 52 % dotazovaných těšilo, 18 % nevědělo, co měli očekávat a 30 % respondentů mělo obavy. Ve vztahu k pacientkám/klientkám se 82 % dotazovaných těšilo, 16 % nevědělo, co měli očekávat a pouze 2 % dotazovaných mělo obavy. Naopak 56 % dotazovaných mělo obavy ve vztahu k mentorů a ostatnímu personálu na klinických pracovištích, 34 % tázaných nevědělo, co mají očekávat a 10 % odpovídajících se těšilo na jejich vztah mezi mentorem a ostatním personálem. Ve vztahu k celkové situaci nevědělo 46 % co mají očekávat, 44 % tázaných mělo obavy a 10 % dotazovaných se těšilo na vztah k celkové situaci a prostředí.

Otázka č. 19: Popište prosím, jakým způsobem probíhal mentoring během Vaší odborné praxe a jaký byl vztah mezi Vámi a mentorem?

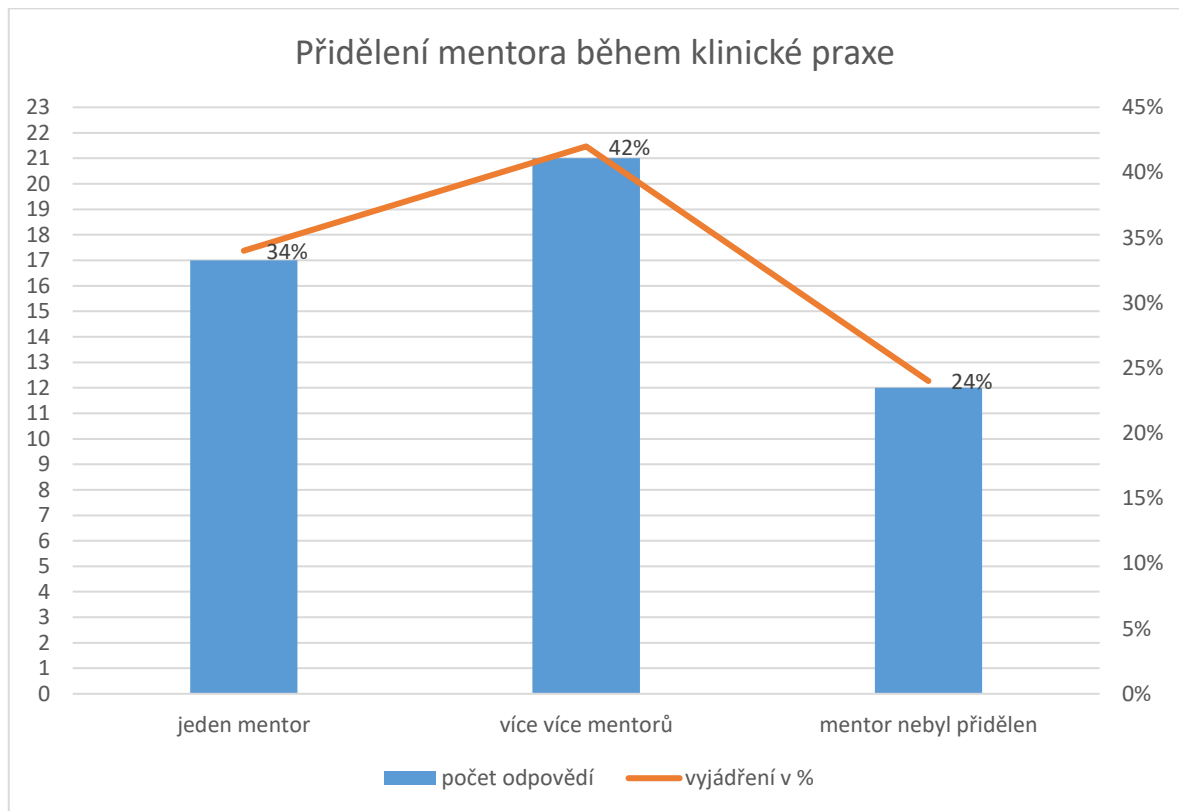

Graf 13 Způsob mentoringu a vztah mezi studentem a mentorem

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Otázka č. 19 byla zaměřena na způsob mentoringu během klinické praxe a jaké vztahy byly mezi studenty a mentory klinických cvičení. 8 (12 %) odpovědí bylo, že vztahy během odborné praxe byly napjaté a 34 (52 %) odpovědí byly vztahy dobré. Otázka mentoringu zůstala ve stejném zastoupení 12 (18 %) odpovědí pro to, že mentoring na pracovišti byl dle studentů jednotný a také chaotický.

Otázka č. 20: Měli jste během klinické praxe na porodním sále jednoho mentora či více nebo mentor nebyl přidělen?

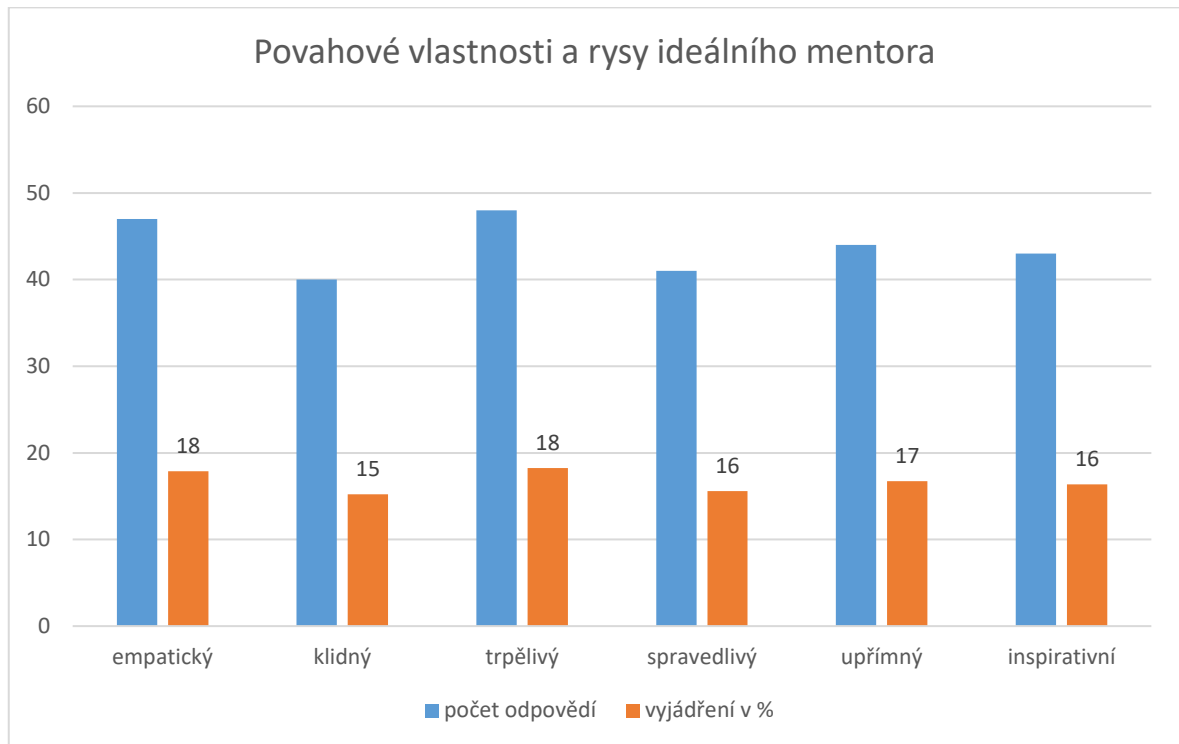
Graf 14 Přidělení mentora v průběhu klinické praxe

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Z grafu vyplývá, že během absolvování odborné praxe mělo 21 (42 %) dotazovaných přiděleno více mentorů, 17 (34 %) dotazovaných mělo přiděleno jednoho mentora a 12 (24 %) dotazovaných nemělo mentora přiděleného a pracovali tak pod dozorem všech porodních asistentek.

Otázka č. 21: Jaké vlastnosti a povahové rysy by měl mít dle Vás ideální mentor?

(V otázce bylo možno vybrat více odpovědí.)

Graf 15 Povahové rysy a vlastnosti mentora dle studentů

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: V otázce č. 21 měli respondenti vybrat více odpovědí, jaký by měl mentor klinické praxe být a jaké povahové vlastnosti a rysy by měl mít. 48 (18 %) odpovědí bylo směřováno na trpělivost mentora, 47 (18 %) odpovědí k empatii mentora, 44 (17 %) studentů by uvítalo upřímného mentora, 43 (16 %) odpovědí k inspirativnímu mentorovi klinické praxe, 41 (15 %) pro klidného mentora během praxe a 40 (15 %) odpovědí bylo pro klidného mentora.

Otázka č. 22: Jaké rady a doporučení byste dal/a nastupující/mu studentce/ovi, který/á má praxi před sebou?

(Otázka byla otevřená pro vypsání odpovědí respondentů.)

Tabulka 7 Rady a doporučení nastupujícím studentům

	Počet nejčastějších odpovědí	vyjádření v %
nebát se	9	24
nestresovat se	8	21
nenechat se odradit	4	11
aktivní zapojení do výkonů	7	18
ptát se	10	26
celkem:	38	100 %

Zdroj: autor vlastní, 2023

Komentář: Poslední otázka v dotazníkovém šetření byla zaměřená na rady a doporučení nynějších studentů a absolventů novým nastupujícím studentům oboru porodní asistence. Z množství otevřených odpovědí bylo vybráno 38 nejčastějších odpovědí. 10 (26 %) respondentů uvedlo, aby se aktivně pokládali otázky během konání odborné praxe, 9 (24 %) uvedlo, aby se nebáli praktického vyučování konaného na klinických pracovištích, 8 (21 %) odpovědi uvádí, aby se studenti nestresovali, 7 odpovědí (18 %) vyzývá k aktivnímu přístupu a zapojení se do odborných výkonů a 4 (11 %) odpovědi doporučují, aby se noví studenti nenechali odradit, jak chováním personálu, tak i jinými aspekty.

8 DISKUZE

V praktické části bakalářské práce se zabýváme analýzou a interpretací získaných dat z dotazníkového šetření. Hlavním cílem v této části bylo shrnout odbornou praxi v porodní asistenci z pohledu studentů.

Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak jsou studenti spokojeni se vzděláváním v oboru porodní asistence. Do dotazníkového šetření se zapojilo 50 respondentů z různých fakult celé České republiky. Vzhledem k získaným datům se můžeme domnívat, že byl naplněn hlavní, ale i dílčí cíle. Z důvodu různorodosti odpovídajících respondentů bylo očekávání odpovědí odlišné, ale můžeme říci, že se respondenti shodovali ve většině poznatků.

První tři otázky v dotazníkovém šetření byly zaměřeny na rozdělení respondentů podle ročníku studia nebo absolvování oboru, jejich předchozí vzdělání a specializaci jejich předchozího vzdělání. Nejvíce respondentů bylo v třetím ročníku studia oboru porodní asistence.

Při otázce předchozího středoškolského vzdělání jsme zjistili, že 21 (42 %) respondentů nastoupilo do oboru porodní asistence z gymnázia a 20 (40 %) respondentů ze střední zdravotnické školy. Zjistili jsme také, že 1 (2 %) respondent nastoupil do vzdělávání porodní asistence po absolvování bakalářského studia oboru fyzioterapie. Pokud uvedli respondenti v otázce č. 2 volbu „jiné“, byli vyzváni v otázce č. 3 k zadání odpovědi. Díky tomuto jsme také zjistili, že 2 (4 %) z celkových 50 respondentů nastoupili na vysokou školu po absolvování zdravotnického lycea. Dalších 5 respondentů se lišilo v předchozím středním vzdělání a do vysokoškolského vzdělání nastoupilo po absolvování např. střední školy veterinární, střední odborné školy pedagogické aj. Tímto se však rozcházíme s Fischerem, Vltavskou et al., (2016), kdy uvádí v jejich výzkumu 54 % respondentů z gymnázia a 34,7 % po absolvování střední školy s maturitou.

Otázka číslo devět v našem dotazníkovém šetření se zabývá spokojeností studentů se současným systémem vzdělávání na vysoké škole, naše výsledky dokládají, že 76 % je spokojeno s praxí, ale 24 % spokojeno není. V tématu organizace praktické i teoretické výuky je 28 % spokojeno, avšak 72 % uvádí, že nejsou spokojeni s organizací. Toto však vyvrací tvrzení Fischera, Vltavské et al., (2016), kdy jejich výsledky prezentují, že studenti jsou spokojeni v 58,5 % a 41,5 % není spokojeno s organizací výuky.

V podotázce spokojenosti studentů s postojem personálu vůči studentovi, uvedlo 48 %, že souhlasí a 52 % nesouhlasí. V šetření Fischera, Vltavské, et al., (2016) vychází, že 73,4 % respondentů je spokojeno s přístupem a 26,6 % je nespokojeno. Bylo překvapením, že ve všech aspektech v našem šetření vyšlo, že studenti nejsou spokojeni se vzděláváním na vysokých školách. Náš předpoklad tedy nebyl naplněn, naopak Fischerovi, Vltavské, et al., (2016) vyšlo, že studenti jsou spokojeni s vysokoškolským vzděláním. Touto skutečností může být fakt, že dotazníkové šetření bylo prováděno na území celé České republiky na všech typech vysokých škol. Spokojenost studentů také může být ovlivněna tím, že při studiu všeobecného ošetrovatelství a porodní asistence studenti nemají finanční ohodnocení a mají velkou dotaci praktického vyučování, které musí plnit v průběhu semestru a také v době prázdnin.

Během sběru dat jsme se také zaměřili na to, jaká oddělení či stanice zaujaly studenty během konání odborné praxe. Naším šetřením jsme zjistili, že nejvíce se líbilo studentům na stanici porodního sálu, kdy takto odpověděla více jak polovina dotazovaných (64 %). Díky další průzkumné otázce v dotazníku se můžeme domnívat, že se jim na této stanici líbila práce s ženou v těhotenství a průběhu porodu a to z 38 %. Dále se také můžeme domnívat, že na stanici porodního sálu se studentům líbí také nenadálé akutní situace, které vznikají a to z 12 %. Jako další důvody zaujetí stanicí se můžeme domnívat, že si studenti volí obor porodní asistence, protože je baví práce s novorozenci, a to z 22 %. Bohužel k tomuto tématu nelze dohledat další zdroje, a proto nemůžeme porovnat naše data s ostatními daty.

Dílčí cíl číslo 2 se odvíjí od dílčího cíle číslo 1, kdy jsme zkoumali, proč se některá oddělení či stanice nelíbí studentům. Šetřením, které jsme prováděli, jsme zjistili, že nejméně oblíbené oddělení je gynekologie, která je zastoupena 30 % odpovědí. Mezi další nejméně zajímavé oddělení z pohledu studentů patří gynekologické ambulance. K tomuto dílčímu cíli byla připojena i otázka, aby uvedli důvody, proč toto oddělení či stanice nemají studenti v oblíbenosti. Z odpovědí, které jsme sesbírali se můžeme domnívat, že většinu studentů v počtu 86 % odpovědí nebaví rutinní práce, se kterou se bohužel mohou setkat v ambulancích. Neutrálně se studenti vyjadřují k provádění činností samostatně a v malém množství 4 % k práci na oddělení rizikových a patologických těhotenství. Bohužel ani k tomuto tématu jsme nemohli dohledat validní zdroje a nemůžeme porovnat naše data s ostatními a bylo by dobré toto téma více prozkoumat.

Při dotazování na Logbook odborné praxe jsme zjišťovali, jaké výkony přijdou studentům zbytečné a proč. V dotazníkovém šetření vyšlo, že 36 % respondentů přijde zbytečné množství listů, které během praxe musí vypisovat. K dalším odpovědím se řadilo také například v zastoupení 30 % nadbytek výkonů, které musejí vykonávat, to však vychází z Kvalifikačního standardu pro přípravu výkonu povolání porodní asistentka (MZ ČR, 2018). Respondenti také uváděli nepoměr s odvedenými porody a výkony, a to v 18 % a neustále stejnými formuláři, kde vyplňují stejné náležitosti, jako v předchozích listech, a to v 32 % odpovědí. Shodné odpovědi má i Chalupníková (2021), která se ztotožňuje s našimi odpověďmi. I Chalupníkové (2021) vyšlo velmi podobně jako nám, že studenti musejí plnit spoustu dokumentace, a byli by raději, kdyby jí v Logbooku byla menší část a oni tak mohli poskytovat lepší péči klientkám ve zdravotnických zařízeních. Očekávaný výsledek dílčího cíle 3 byl splněn, neboť jsme zjistili, které výkony a proč studentům oboru porodní asistence připadají zbytečné. Tato skutečnost může být způsobena také tím, že Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy udává minimální výkony, které studenti musejí v rámci odborné praxe vykonat, avšak obsah Logbooku odborné praxe si jednotlivé vysoké školy upravují samy se zachováním minimálního počtu odvedených výkonů stanovených MZ ČR. (MZ ČR, 2018)

Naším posledním dílčím cílem bylo zjistit, jaké pocity studenti během odborné praxe zažívali. Tuto otázku jsme měli rozdělenou k různým vztahům, jak k odborným činnostem, ke klientkám, k mentorům a ostatnímu personálu a k celkové situaci a prostředí, kde byla vykonávána odborná praxe. Z našeho dotazníkového šetření můžeme zjistit, že se nejvíce studenti těšili ve vztahu ke klientkám z 82 %. Můžeme se také dočíst, že největší obavy měli studenti ve vztahu k mentorům a ostatnímu personálu z 56 %. Naopak se nejméně naši dotazovaní těšili na celkové prostředí z 10 % a nejmenší obavy měli ze vztahu ke klientkám. Tyto údaje našeho šetření lze vyčíst z tabulky 7 bakalářské práce. Podle Soukupové (2021) i její respondenti zažívají nepříjemné pocity při konání praxe v klinickém prostředí. Se Soukupovou (2021) se naše odpovědi také shodují, že studenti měli smíšené pocity nebo nevěděli, co mají očekávat ve vztahu k činnostem. Ke klientkám má většina studentů kladný vztah a těší se, což dokládá i šetření Soukupové (2021). Tímto byl potvrzen i dílčí cíl číslo 4, protože jsme zjistili pocity studentů ve vztahu ke klientkám, kdy se těšili a naopak největší obavy měli z klinického prostředí. Můžeme se jen domnívat, čím je toto způsobeno, zdali se studentům v rámci konání praktického vyučování dává práce, kterou již zvládají a nezdokonalí své praktické dovednosti v jiných odvětvích, nebo jsou situace natolik

stresové, že dává mylnou domněnku studentům, že jsou nevítaní na odděleních nebo stanicích.

8.1 Doporučení pro praxi

Odborná praxe v porodní asistenci je klíčovým krokem pro budoucí porodní asistentky a porodníky, protože nabízí praktickou zkušenost a umožňuje rozvíjet a zdokonalovat se v různých oblastech této profesní dráhy. Následující doporučení se zaměřují na to, co by mohlo být užitečné pro studenty porodní asistence během jejich odborné praxe.

Před začátkem praxe se ujistěte, že máte dostatečné znalosti a dovednosti v oblasti porodní asistence. Měli byste být obeznámeni s anatomickou a fyziologickou strukturou těla, porodním procesem a s různými porodními komplikacemi. Měli byste také být obeznámeni s praxí porodní asistence a se standardy a protokoly v oblasti zdravotnictví. Porodní asistence není o samotné asistentce, ale o týmové práci. Během praxe byste měli navázat kontakt s ostatními členy týmu, jako jsou lékaři, porodní asistentky, sestry a další pracovníci zdravotnického zařízení. Komunikujte s nimi a respektujte jejich názory a doporučení.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsme se zabývali problematikou odborné praxe v porodní asistenci z pohledu studentů. V teoretické části se zaměřujeme na historii porodní asistenci, jelikož bychom se měli poučit z předchozích chyb a vzít si to nejlepší do současné doby. Zaměřujeme se také na současnost ve vzdělávání porodních asistentek, jejich kompetence, které v České republice mají. Zaměřili jsme se také na mezinárodní definici porodních asistentek dle ICM. V bakalářské práci, dle nás nejdůležitější části, jsme rozebrali studijní obor porodní asistence v České republice dle platné legislativy a akreditačního programu, v kapitole také byly shrnuty zákony a vyhlášky, které náleží k výkonu povolání porodní asistentka a studia. Shrnuta byla také část teoretické výuky vzdělávání porodní asistentky. Porodní asistentka má hluboké teoretické znalosti a odborná praxe v porodní asistenci tvoří nedílnou součást vzdělávání v systému vzdělávání. Studenti musejí splnit minimálně 1 800 hodin praktické výuky.

V rámci praktické části byl vytvořen dotazník, který tvořil 23 otázek, z toho jednu doplňující pro respondenty, aby sdělili jejich myšlenku, která nebyla formulována v dotazníkovém šetření. Dotazník vyplnilo 50 respondentů. Celkově bylo vyhodnoceno 50 odpovědí a odpovědi byly použity ke zpracování a analýze výzkumu. Jednotlivé otázky jsme zpracovali do tabulek a grafů, ke kterému byl doplněn komentář. Na základě zpracování a analýzy dostupných dat jsme získali zajímavé výsledky.

Stanovili jsme si hlavní cíl, kterým bylo zjistit, jak jsou studenti spokojeni se současným vzděláváním v oboru porodní asistence. Z výsledků hlavního cíle jsme zjistili, že studenti nejsou spokojeni se současným systémem vzdělávání v porodní asistenci, a to v tématu oblasti organizace praktické a teoretické výuky na vysoké škole. Naopak jsme došli k závěru, že studenti jsou v 76 % spokojeni s praktickým vzděláváním na vysokých školách.

Hlavní cíl byl splněn.

Dále jsme si stanovili dílčí cíl číslo 1. Cílem bylo zjistit, které oddělení nebo stanice studenty nejvíce zaujalo. Z našich výsledků jasně vyplývá, že studentům se nejvíce líbí na stanici porodního sálu. Můžeme se také jen domnívat, zda je to z důvodu různorodosti činností na této stanici anebo personálu či mentorů, kteří mají studenty na starost a dohlížejí na jejich konání výkonů během odborné praxe. ***Dílčí cíl číslo 1 byl splněn.***

Dílčím cílem číslo 2 bylo zjistit, které oddělení nebo stanice studenty nejméně zaujalo během konání jejich odborné praxe. Očekávali jsme, že odpověď bude nejasná. Díky

dotazníkovému šetření jsme dospěli k názoru, že nejméně se studentům líbí na oddělení gynekologie, kdy nám tuto skutečnost potvrdilo 30 % dotázaných. Navazující otázkou k tomuto dílčímu cíli bylo zdůvodnění, proč zvolili tuto odpověď. 86 % účastníků šetření uvádí, že nemá rádo oddělení gynekologie z důvodů rutinní práce. **Dílčí cíl číslo 2 splněn.**

Dílčím cílem číslo 3 bylo zjistit, z jakého důvodu připadají studentům výkony v deníku praxe zbytečné. Celkově jsme dospěli k názoru, že studentům porodní asistence nejvíce zbytečné připadá vypisování listů v Logbooku, které mají stejný obsah, např. 100x ošetření fyziologického novorozence na jednotce Rooming-in, kdy na toto odpovědělo shodně 36 % dotazovaných. Respondenti také uváděli nejčastěji nadbytek výkonů, ale také to, že nemají možnost si některé výkony vyzkoušet. **Dílčí cíl číslo 3 splněn.**

Posledním dílčím cílem číslo 4 bylo zjistit, jaké jsou pocity studentů během konání odborné praxe. Z našich výsledků je patrné, že studenti se nejvíce těšili ve vztahu ke klientkám, a naopak se nejméně těšili na vztah k mentorům a jiným pracovníkům zdravotnických zařízení. Z výsledků také vyplynulo, že největší obavou studentů je vztah k mentorům, naopak nejmenší obavy měli ve vztahu ke klientkám. **Dílčí cíl číslo 4 splněn.**

Závěr této bakalářské práce shrnuje hlavní výsledky a závěry získané během zkoumání odborné praxe v porodní asistenci z pohledu studentů. Byla provedena analýza různých faktorů, které mohou ovlivnit vztah studentů ke škole a praktickému vyučování. Konkrétně bylo zjištěno, že studenti oboru porodní asistence mají největší obavy z mentorů na klinických pracovištích, ale těší se na práci s klientkami v průběhu těhotenství a porodu.

V této bakalářské práci jsme se zaměřili na téma odborné praxe v porodní asistenci z pohledu studentů. Na základě provedeného výzkumu jsme zjistili, že odborná praxe je klíčovým krokem pro budoucí porodní asistentky a porodníky, protože nabízí praktickou zkušenost a umožňuje rozvíjet a zdokonalovat se v různých oblastech této profesní dráhy.

Studenti porodní asistence shledávají odbornou praxi jako velmi užitečnou a důležitou součást svého vzdělávání. Při praxi se naučí nejenom praktické dovednosti, ale také komunikaci s klientkami/pacientkami a dalšími členy zdravotnického týmu. Studenti zároveň zdůrazňují, že praxe by měla být dobře organizovaná a připravená, aby byla co nejefektivnější.

Výzkum také ukázal, že studenti mají během praxe různé zážitky. Někteří studenti byli nadšeni z toho, jak mohli být přímo zapojeni do porodní péče, a jak mohli pomoci ženám i jejich rodinám v těžkých chvílích. Ostatní studenti zase měli negativní zkušenosti

s nevhodným chováním některých pracovníků zdravotnického zařízení nebo s nedostatkem prostředků a materiálu.

Na základě našeho výzkumu jsme identifikovali několik doporučení pro praxi v porodní asistenci. Studenti by měli být dobře připraveni před začátkem praxe a měli by mít dostatečné znalosti a dovednosti v oblasti porodní asistence. Dále by měli být schopni komunikovat s ostatními členy týmu, být empatičtí a poskytovat podporu klientkám/pacientkám, respektovat soukromí a důvěrnost pacientek/klientek a být pozorní a všímaví k potřebám pacientek/klientek.

V závěru lze konstatovat, že odborná praxe v porodní asistenci je nezbytnou součástí vzdělávání studentů v této oblasti. Je důležité, aby studenti získali praktické zkušenosti a byli připraveni na různé situace, se kterými se mohou setkat v praxi. Věříme, že naše doporučení pomohou studentům v maximálním využití své odborné praxe a budoucím výkonu povolání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ALEXANDER, M. F. a P. J. RUNCIMAN, 2003. *Struktura kompetencí všeobecné sestry podle ICN: zpráva o postupu přípravy ICN struktury kompetencí a konzultací*. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. ISBN 80-701-3392-9.

ČECH, E. et al., 2006. *Porodnictví. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1313-9.

ČESKÁ SPOLEČNOST PORODNÍCH ASISTENTEK. 2021. *Definice porodní asistentky*. Česká společnost porodních asistentek. Praha: Česká společnost porodních asistentek[online].[cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.porodniasistentky.info/index.php/predsednictvo-cspa/definice-porodni-asistentky/>

ČESKO. 1948. Zákon č.95 ze dne 21. dubna 1948 o základní úpravě jednotného školství (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky* [cit. 2021-4-30]. částka 38. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-95>

ČESKO. 1998. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách. In: *Sbírka zákonů České republiky* [cit. 2021-4-30]. částka 39. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111>

ČESKO. 2004. Zákon č.96 ze dne 4. února 2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). In: *Sbírka zákonů České republiky* [cit. 2023-04-13]. částka 30. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-96?text=96%2F2004>

ČESKO. 2004. Zákon č.96 ze dne 4. února 2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). In: *Sbírka zákonů České republiky* [cit. 2023-04-13]. částka 30. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-96?text=96%2F2004>

- ČESKO. 2005. Vyhláška č. 39 ze dne 11. ledna 2005, kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. In: *Sbírka zákonů České republiky* [cit. 2021-4-30]. částka 8. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-39/zneni-20180101>
- ČESKO. 2011. Zákon č.372 ze dne 6. listopadu 2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. In: *Sbírka zákonů České republiky* [cit. 2023-04-13]. částka 131. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
- ČESKO. 2011. Vyhláška č.55 ze dne 1. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky* [cit. 2021-4-30]. částka 20. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-55>
- ČESKO. 2017. Zákon č.201 ze dne 8.června 2017 o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. částka 72. [cit. 2023-4-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-201>
- ČESKO. 2018. Věstník Ministerstva zdravotnictví České republiky č. 11 (2018), [online]. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/vestnik/vestnik-c-11-2018/>
- DYER, J. M. & LATENDRESSE, G., Identifying and Addressing Problems for Student Progression in Midwifery Clinical Education. *Journal of Midwifery & Women's Health* [online]. Vol. 2016, no. 61 (S1), pp. 28-36 [cit. 2023-03-16]. ISSN 15269523. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jmwh.12507>
- EUROPEAN COMMISSION. 2021. *Czech Republic: Types of Higher Education Institutions*. European Commission: National Policies Platform. Brusel: European Commission [online]. 2021, 8. 3. 2021 [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/types-higher-education-institutions-21_cs

FISCHER, J., VLTAVSKÁ, K., et al., 2016. Základní výsledky šetření postojů a životních podmínek studentů vysokých škol v České republice. In: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha: MŠMT [online]. [cit. 2023-5-2]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/uploads/odbor_30/TF/Analyticke_materialy/Eurostudent/E_VI_zave-rec_na_zprava.pdf

FLEMING, V., et al., Developing and validating scenarios to compare midwives' knowledge and skills with the International Confederation of Midwives' essential competencies in four European countries. *Midwifery* [online]. Vol. 2011, no. 27(6), pp. 854-860 [cit. 2023-03-20]. ISSN02666138. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0266613810001464>

HERMANSSON, E. & MÅRTENSSON L., The evolution of midwifery education at the master's level: A study of Swedish midwifery education programmes after the implementation of the Bologna process. *Nurse Education Today* [online]. Vol. 2013, no. 33(8), pp. 866-872 [cit. 2023-03-16]. ISSN 02606917. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0260691712003176>

HRONÍK, F., 2007. *Rozvoj a vzdělávání pracovníků*. Praha: Grada. Vedení lidí v praxi. ISBN 978-80-247-1457-8.

CHALUPNÍKOVÁ, E., 2021. *Zkušenosti studentů 3.ročníků se studiem oboru PA na různých univerzitách*. Pardubice. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice.

ICM. 2017. *Global Standards for Midwifery Education*. [online]. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.internationalmidwives.org/our-work/policy-and-practice/global-standards.html>

ICM. 2017. *International Definition of the Midwife* [online]. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.internationalmidwives.org/assets/files/definitions-files/2018/06/eng-definition_of_the_midwife-2017.pdf

JAROŠOVÁ, D., 2006. *Organizace studia ošetrovatelství*. In: Ostravská univerzita: Lékařská fakulta. Ostrava: Ostravská univerzita [online], [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://projekty.osu.cz/mentor/I-organizace%20studia%20ošetřovatelství.pdf>

KOPÁČIKOVÁ, M., et al., 2012. *Ošetrovatelství a porodní asistence z pohledu historie: monografie*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická. ISBN 978-80-87035-59-7.

KREDITNÍ SYSTÉM ECTS. 2020. Písek: Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola [online]. [cit. 2023-4-30]. Dostupné z: <https://www.lespi.cz/files/projekty/esf/skola-praxe-uspech-na-trhu-prace/kreditni-system-ects.pdf>

LENDEROVÁ, M. 2015. *Od porodní báby k porodní asistentce*. Pardubice: Univerzitní knihovna Univerzity Pardubice [online]. [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/35039/Lenderov%20Od%20porodn%20ba%20by_2006.pdf?sequence=1&isAllowed=y

LENDEROVÁ, M., 2019. Od porodní báby k porodní asistentce: zákon č. 200/1928 o pomocné praxi porodnické: History of the birth attendants: law 200/1928 about the birth attendants practice. *Gynekolog: časopis ženských lékařů*. Praha: Mladá fronta, vol. 28, no. 1, pp. 8-14 a 16. ISSN 1210-1133.

MANAGEMENT MANIA. 2016. Kolbův cyklus učení. Management Mania [online]. [cit. 2023-4-30]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/kolbuv-cyklus-uceni>

MAŇÁK, J., a Švec V., 2003. *Výukové metody*. Brno: Paido. ISBN 80-731-5039-5.

MASTILIAKOVÁ, D., 2002. *Úvod do ošetrovatelství: systémový přístup*. Praha: Karolinum. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0428-0.

MIVŠEK, P., et al., Midwifery education in Central-Eastern Europe. *Midwifery* [online]. Vol. 2016, no. 33, pp. 43-45 [cit. 2023-03-14]. ISSN 02666138. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0266613815003095>

MŠMT. 2015. *Boloňský proces* [online]. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/bolonsky-proces-2?highlightWords=ECTS>

MŠMT. 2021. *Odbor statistiky, analýz a rozvoje eEducation: Výkonové ukazatele*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://dsia.msmt.cz/vystupy/vu_vs_f4.html

MZ ČR. 2018. *Kvalifikační standard přípravy na výkon zdravotnického povolání porodní asistentka*. Praha: Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. 22. 11. 2018 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/16346/35539/Kvalifika%C4%8Dn%C3%AD%20standard%20Porodn%C3%AD%20asistentka.pdf>

MZ ČR. 2021. *Co je to akreditace?*. In: Ministerstvo zdravotnictví České republiky. Praha: Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. 14. 4. 2021 [cit. 2023-4-28]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/co-je-to-akreditace/>

MZ ČR. 2021. *Kdo je porodní asistentka a jak se stát porodní asistentkou?*. Praha: Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. , 5. 5. 2019 [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/kdo-je-porodni-asistentka-a-jak-se-stat-porodni-asistentkou/>

MZ ČR. 2021. *Co je to akreditace?*. In: Ministerstvo zdravotnictví České republiky. Praha: Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. [cit. 2023-4-28]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/co-je-to-akreditace/>

NEZVALOVÁ, D., 2013. *Strategie a formy vysokoškolské výuky*. Modularizace a modernizace studijního programu počáteční přípravy učitele fyziky, Praha [online]. [cit. 2023-4-30]. Dostupné z: http://mofy.upol.cz/vystupy/strategie_a_formy_vs_vyuky.pdf

NOVE, A., et al., The development of a global Midwifery Education Accreditation Programme. *Global Health Action* [online]. Vol. 2018, no. 11(1) [cit. 2023-03-16]. ISSN 1654-9716. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6032023/>

PACHNER, F. a R. BÉBR, 1932. *Učebnice pro porodní asistentky*. Praha: Ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

PALESE, A., et al., Bologna Process, More or Less: Nursing Education in the European Economic Area. *International Journal of Nursing Education Scholarship* [online]. Vol. 2014, no. 11 (1), pp. 63-73 [cit. 2023-03-20]. ISSN 1548-923X. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/ijnes-2013-0022/html>

PLAPPERT, C., et al., The Academization of Midwifery in the Context of the Amendment of the German Midwifery Law: Current Developments and Challenges. *Geburtshilfe und Frauenheilkunde* [online]. Vol. 2019, no. 79(08), pp. 854-862 [cit. 2023-03-20]. ISSN 0016-5751. Dostupné z: <https://www.thieme-connect.de/products/ejournals/abstract/10.1055/a-0958-9519>

PLEVOVÁ, I., 2018. *Ošetřovatelství I. 2.*, přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing. Sestra (Grada). ISBN 978-80-271-0888-6.

ROHLÍKOVÁ, L., a Vejvodová J., 2010. *Vyučovací metody na vysoké škole*. Plzeň: Západočeská univerzita. ISBN 978-80-7043-967-8.

RUBEŠKA, V., 1892. *Porodnictví pro babičky*. 1892. Praha: Rubeška, 1893, Dostupné také z: <https://eod.vkol.cz/132250/132250.pdf>

SLAVÍK, M., 2012. *Vysokoškolská pedagogika*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4054-6.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/55/EU ze dne 20. listopadu 2013 kterou se mění směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací a nařízení (EU) č. 1024/2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“) Text s významem pro EHP In: *Úřední věstník*, L 354, 28.12.2013, s. 132—170. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0055>

SOUKUPOVÁ, A., 2021. *Postoje a zkušenosti porodních asistentek a studentů oboru Porodní asistence k odborné praxi v porodní asistenci*. Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci.

SVOBODNÝ, P., HLAVÁČKOVÁ, L., 2004. *Dějiny lékařství v českých zemích*. Praha: Triton. ISBN 80-725-4424-1.

ŠTĚPÁNKOVÁ, I., 2012. *Odborná způsobilost k výkonu povolání zdravotnického asistenta*. Praha: Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR [online]. [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <http://www.zdravotnickeodbory.cz/cz/clanky/25-10-2012-odborna-zpusobilost-zdravotnickeho-asistenta.aspx>

ŠTROMEROVÁ, Z., 2020. *Systém vzdělávání porodních asistentek v ČR*. Praha: Porodní dům U čápa [online]. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.pdcap.cz/Texty/PA/Studie.html>

TOMOSZKOVÁ, V., 2020. O této knize aneb namísto úvodu. Univerzita Palackého v Olomouci [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci [cit. 2023-4-30]. Dostupné z: <https://www.upol.cz/>

TRAPL, J. et al., 1951. *Učebnice praktického porodnictví pro studující medicíny a lékaře*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství.

UNIPA. 2021, 2013 *Mezinárodní konfederace porodních asistentek: Nezbytné kompetence pro základní praxi porodních asistentek*. Praha: Unie porodních asistentek [online]. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.unipa.cz/wp-content/uploads/2018/10/Nezbytn%C3%A9-kompetence-pro-z%C3%A1kladn%C3%AD-praxi-porodn%C3%ADch-asistentek-20102F2013-cz.docx.pdf>

URBÁNKOVÁ, E., et al., The Assessment of the Quality of Human Resources in the Midwife Profession in the Healthcare Sector of the Czech Republic. *Economies* [online]. Vol. 2018, no. 6(3) [cit. 2023-03-16]. ISSN 2227-7099. Dostupné z: <https://www.mdpi.com/2227-7099/6/3/38>

VERMEULEN, J., et al. Learning experiences of final-year student midwives in labor wards: A qualitative exploratory study. *European Journal of Midwifery* [online]. Vol. 2019, no. 3 (August) [cit. 2023-03-16]. ISSN 2585-2906. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7839143/>

VESELÁ, L. et WILHELMOVÁ, R., 2017. Porodní asistentka v České republice. In Andrea Ševčovičová. *Matka a dítě v centre záujmu pôrodných asistentiek*. prvé. Rožňava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, s. 138-144. ISBN 978-80-8132-170-2.

VETEŠKA, J., 2010. *Kompetence ve vzdělávání dospělých: pedagogické, andragogické a sociální aspekty*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-86723-98-3.

VRÁNOVÁ, V., 2007. *Historie babictví a současnost porodní asistence*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-1764-6.

VRÁNOVÁ, V., 2008. *Porodní asistence v České republice: Midwifery in the Czech Republic*. In: Kontakt - Journal of Nursing and Social Sciences related to Health and Illness České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích [online] [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://kont.zsf.jcu.cz/pdfs/knt/2008/01/05.pdf>

VRÁNOVÁ, V., 2013. *Porodní asistence II.: základní dovednosti porodní asistentky, odborná praxe v porodní asistenci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3854-2.

VRÁNOVÁ, V., a et al., 2008. *Deník odborné praxe v porodní asistenci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-1910-7.

VRÁNOVÁ, V., et al., 2021. *Logbook: Deník odborné praxe v porodní asistenci*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

VYMĚTAL, J., 2015. *Praktický průvodce studiem na vysoké škole: praktické rady jak uspět při studiu na vysoké škole i v praxi*. Ostrava: Key Publishing. ISBN 978-80-7418-234-1.

ŽÁK, V., 2012. *Metody a formy výuky: hospitační arch.* Praha: Národní ústav pro vzdělávání. ISBN 978-80-87063-61-3.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Aj.	a jiné
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČKPA	Česká konfederace porodních asistentek
ČR	Česká republika
EBM	Evidence based midwifery
EBP	Evidence based practise
ECTS	European Credit Transfer Systém
EMA	European midwife association
EU	Evropská unie
ICM	International Confederation of Midwives
IS	Informační systém
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
Např.	Například
OSN	Organizace spojených národů
PA	Porodní asistentka
Sb.	Sbírky
STAG	Studijní agenda
Tzv	Tak zvané
UNIPA	Unie porodních asistentek
WHO	World health organization

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Kreditní systém ECTS.....	21
Obrázek 2 Kolbův cyklus učení.....	34

SEZNAM TABULEK

Tabulka 2 Volba studia porodní asistence	44
Tabulka 3 Spokojenost studentů se systémem vzdělávání	49
Tabulka 4 Chování, pocity a atmosféra během praxe.....	54
Tabulka 5 Nejčastější výkony, které studentům připadají zbytečné.....	55
Tabulka 6 Proč studentům připadají výkony zbytečné	56
Tabulka 7 Pocity studentů během absolvování odborné praxe.....	58
Tabulka 8 Rady a doporučení nastupujícím studentům.....	62

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Ročník studia	41
Graf 2 Předchozí vzdělání.....	42
Graf 3 Jiné předchozí vzdělání	43
Graf 4 Oddělení/stanice, které studenty nejvíce zaujalo.....	45
Graf 5 Důvod zaujetí oddělení studentem	46
Graf 6 Oddělení/stanice, které studenty nejméně zaujalo.....	47
Graf 7 Proč studenty nejméně zaujalo oddělení/stanice	48
Graf 8 Jak studenti vnímají složení vyučujících na fakultě	50
Graf 9 Z čeho dle studentů vycházejí kompetence PA	51
Graf 10 Pozitiva v systému vzdělávání dle studentů	52
Graf 11 Negativa v systému vzdělávání dle studentů.....	53
Graf 12 Příprava studentů ze strany fakulty k výkonu povolání	57
Graf 13 Způsob mentoringu a vztah mezi studentem a mentorem	59
Graf 14 Přidělení mentora v průběhu klinické praxe.....	60
Graf 15 Povahové rysy a vlastnosti mentora dle studentů.....	61

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Kvalifikační standard přípravy na výkon zdravotnického povolání porodní asistentka

Příloha P II: Dotazníkové šetření

PŘÍLOHA P I: KVALIFIKAČNÍ STANDARD PŘÍPRAVY NA VÝKON ZDRAVOTNICKÉHO POVOLÁNÍ PORODNÍ ASISTENTKA

KVALIFIKAČNÍ STANDARD PŘÍPRAVY NA VÝKON ZDRAVOTNICKÉHO POVOLÁNÍ PORODNÍ ASI

Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vydává nařizovací příkazy v návaznosti na ustanovení § 10 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.) a vyhláškou č. 10/2005 Sb., kterou stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 39/2005 Sb., kterou stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo zdravotnictví stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů, kvalifikační standard přípravy na výkon zdravotnického povolání porodní asistentka

nejméně tříletém akreditovaném zdravotnickém bakalářském studijním programu

Ministerstvo zdravotnictví stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů, kvalifikační standard přípravy na výkon zdravotnického povolání porodní asistentka. Cílem je, aby absolventi daného programu byli odpovídajícím způsobem připraveni k výkonu zdravotnického povolání porodní asistentka.

Ministerstvo zdravotnictví společně s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy doporučuje vysokým školám pro získání souhlasu Ministerstva zdravotnictví podle zákona o vysokých školách se tímto metodickým doporučením při přípravě studijního programu řídit.

Název studijního

- Porodní asistence bakalářský studijní

Standardní učební plán obsahuje nejméně 180 vyučovacích hodin, z toho nejméně 120 vyučovacích hodin je vyučování činností. Za praktické vyučování se s odkazem na ustanovení § 10 vyhláškou č. 39/2005 Sb., kterou stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů, účely tohoto kvalifikačního standardu považuje ta část výuky, která probíhá pod přímým vedením zdravotnických pracovníků oprávněných k výkonu zdravotnického povolání odborného dohledu. Je realizována ve zdravotnických zařízeních. Dále může také probíhat v ostatních sociálních prostředích žen a jejich rodin.

Ministerstvo zdravotnictví stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 39/2005 Sb., kterou stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo zdravotnictví stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 39/2005 Sb., kterou stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Forma studia³:

- v bakalářském studijním programu: prezenční, kombinovaná.

I. Cíle studijního programu

1. Cíle týkající se vzdělání a získání profesní kvalifikace k poskytování přímé péče orientované na individuální potřeby žen, novorozenců, rodin a komunit zejména ve zdraví, ale i v nemoci založené na důkazech (Evidence Based Practice a Evidence Based Midwifery, dále jen EBP a EBM).
2. Cíle směřující k získání znalosti právních předpisů v oblasti poskytování zdravotních služeb a zdravotní péče v České republice a se zaměřením např. na právo ženy zvolit si poskytovatele zdravotních služeb oprávněného k poskytování zdravotních služeb, které odpovídají jejím zdravotním potřebám, pokud právní předpisy nestanoví jinak.
3. Cíle vedoucí k získání profesní kvalifikace zdravotnického pracovníka oprávnující k výkonu zdravotnického povolání⁴.
4. Cíle vedoucí k dosažení vzdělání ve zdravotnickém oboru jako základní předpoklad k celoživotnímu profesnímu vzdělávání.

II. Cíle studia**1. Cíle týkající se přímého vztahu ke klientce**

- 1.1 Absolvent/ka je schopen/a na základě vědomostí a dovedností z porodní asistence, odborné praxe, základních vědních oborů a společenských věd rozpoznat holistické potřeby ženy v období zdraví, fyziologického těhotenství, fyziologického porodu, šestinedělí i biopsychosociální potřeby vzniklé ve všech obdobích života ženy, dále potřeby fyziologického novorozence.
- 1.2 Absolvent/ka zná zdravý vývoj jedince a faktory, které jej ovlivňují.
- 1.3 Absolvent/ka dokáže kvalifikovaně poskytnout první pomoc.
- 1.4 Absolvent/ka je schopen/a použít diagnostické postupy a techniky v péči o fyziologicky těhotnou ženu.
- 1.5 Absolvent/ka umí vést samostatně fyziologický porod, sledovat a vyhodnotit stav plodu v děloze a poskytnout profesionální péči a podporu ženě během porodu.
- 1.6 Absolvent/ka umí samostatně poskytnout profesionální zdravotní péči a podporu ženě i novorozenci po fyziologickém porodu a v šestinedělí.

³ § 44, odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

⁴ § 6 zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů.

- 1.7 Absolvent/ka umí reagovat na zjištěné somatické, psychické, sociální, behaviorální, kognitivní i duchovní problémy klientky.
- 1.8 Absolvent/ka dokáže rozpoznat projevy a příznaky, které signalizují odchylky od fyziologického průběhu reprodukčního procesu v organismu ženy, zdravého vývoje jedince a příznaky nemoci.
- 1.9 Absolvent/ka zná modely výchovy k reprodukčnímu zdraví, sexuální výchovy a plánovaného rodičovství.
- 1.10 Absolvent/ka zná fáze procesu poskytování péče v porodní asistenci a umí je využívat v klinické praxi, v komunitním prostředí.
- 1.11 Absolvent/ka má vědomosti, dovednosti a morální postoje potřebné k realizaci jednotlivých činností a intervencí v porodní asistenci.

2. Cíle týkající se profesního vývoje porodní asistentky

- 2.1 Absolvent/ka dodržuje etické a mravní požadavky profesní činnosti porodní asistentky.
- 2.2 Absolvent/ka uplatňuje empatický profesionální přístup ke klientkám a jejich rodinám.
- 2.3 Absolvent/ka je schopen/a používat všechny druhy a formy účinné komunikace.
- 2.4 Absolvent/ka zná možnosti svého uplatnění v systému poskytované péče o ženu a novorozence a postavení porodní asistentky ve společnosti.
- 2.5 Absolvent/ka zná strukturu zdravotní péče o ženu a novorozence.
- 2.6 Absolvent/ka je schopen/a pozitivní sebereflexe a seberealizace.
- 2.7 Absolvent/ka ovládá adaptační i relaxační techniky a základy psychoterapie v kontextu zdravotní péče.

3. Cíle týkající se profesní činnosti porodní asistentky v systému zdravotní péče

- 3.1 Absolvent/ka je schopen/a samostatného kvalifikovaného rozhodování v péči o zdraví, prevenci onemocnění, v péči o těhotnou ženu, rodičku, šestinedělku a novorozence a v péči o ženy.
- 3.2 Absolvent/ka je schopen/a obhájit svá rozhodnutí a nést za ně odpovědnost.
- 3.3 Absolvent/ka zná práva pacientů, matek a dětí, své kompetence i kompetence celého zdravotnického týmu. Pracuje dle zásad týmové spolupráce.
- 3.4 Absolvent/ka zná zdravotní a sociální politiku státu a hlavní rysy současných a vývojových trendů zdravotní péče.

- 3.5 Absolvent/ka umí posoudit sociální prostředí, poskytnout kvalifikovanou radu při řešení obtížných životních situací.
- 3.6 Absolvent/ka je schopen/a provádět jednotlivé typy prevence oblasti porodní asistence.
- 3.7 Absolvent/ka je schopen/a provádět výzkumnou činnost v oblasti porodní asistence (nebo se na ní podílet) a je schopen/a aplikovat výsledky vědeckého výzkumu ve své činnosti.

III. ~~PROFESNÍ ZNALOSTI~~ ◆

Studijní program Porodní asistence vychází z kompetencí stanovených direktivami EHS. Kompetence jako základní struktura studijního programu jsou výstupními znalostmi a dovednostmi absolventů.

Profese porodní asistentky zahrnuje čtyři základní funkce:⁵

autonomní kompetence, kooperativní kompetence, funkce porodní asistentky v oblasti výzkumu a vývoje a dále v oblasti řízení péče v porodní asistenci.

1 Autonomní funkce porodních asistentek

Porodní asistentka poskytuje a zajišťuje bez odborného dohledu a bez indikace základní a specializovanou péči těhotným, rodícím ženám a šestinedělkám a fyziologickým novorozencům.

1.1 Podpora zdraví a prevence vzniku onemocnění

- 1.1.1 Porodní asistentka sleduje ženy, rodiny a komunity, o které pečuje z hlediska reprodukčního zdraví, bere v úvahu prostředí, ve kterém žijí a jejich způsob života.
- 1.1.2 Zjišťuje potřeby žen v oblasti tělesné, psychické a společensko-kulturní, duchovní, spirituální, behaviorální a kognitivní z hlediska rizik pro jejich reprodukční zdraví.
- 1.1.3 Zjišťuje všechny dostupné zdroje (lidské i materiální), které jsou nutné pro zvládnutí rizik péče a umí je využít.
- 1.1.4 Určuje opatření, která podporují zdraví nebo prevenci onemocnění, a která mohou realizovat samotní jednotlivci, rodiny a skupiny nebo mohou být realizovány s pomocí jiných osob.
- 1.1.5 Vysvětluje jednotlivcům, rodinám a skupinám, jak mohou sami své prostředí a životní styl ovlivnit, nebo jim doporučí jak je změnit.
- 1.1.6 Motivuje jednotlivce, rodiny a skupiny k tomu, aby změnili v případě potřeby svůj životní způsob.
- 1.1.7 Podílí se na vyhodnocování výsledků provedených opatření, nebo sama toto vyhodnocení provádí.

---

⁵ § 6 zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů a § 5 vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

- 1.1.8 Zprostředkovává jednotlivcům, rodinám, skupinám a jejich příbuzným potřebné informace v přiměřené formě a stará se o to, aby tyto informace byly srozumitelné a aby mohla dosažené výsledky v informovanosti klientek vyhodnotit.
- 1.1.9 Organizuje a účastní se kampaní na podporu zdraví a prevence a hodnotí výsledky těchto programů.
- 1.1.10 Podílí se na vzdělávání personálu a jiných pracovníků ve zdravotnictví.

1.2 *Poskytování informací a zdravotní výchova*

- 1.2.1 Zprostředkovává jednotlivcům, rodinám, skupinám a jejich příbuzným potřebné informace v přiměřené formě a stará se o to, aby tyto informace byly srozumitelné a aby mohla dosažené výsledky v informovanosti klientek vyhodnotit.
- 1.2.2 Organizuje a účastní se kampaní na podporu zdraví a prevence a hodnotí výsledky těchto programů.
- 1.2.3 Podílí se na vzdělávání personálu a jiných pracovníků ve zdravotnictví.
- 1.2.4 Podílí se na kvalifikačním a postkvalifikačním vzdělávání studentů.

1.3 *Podpora a provázení osob v krizových situacích*

- 1.3.1 Zjišťuje a odhaluje utrpení a těžkosti klientky, podporuje ji a provází, včetně doprovázení při umírání. Poskytuje péči související s perinatální ztrátou.
- 1.3.2 V případě úmrtí tělo ošetřuje s úctou a příbuzným projeví účast.

2 Kooperativní funkce porodních asistentek

- 2.1 Respektuje role jednotlivých profesionálů při koordinaci a plnění odborných úkolů v multidisciplinárním a multiprofesionálním týmu, zachovává a posiluje vzájemný partnerský vztah a podílí se na všech společných opatřeních v zájmu zdraví klientky.
- 2.2 Provádí všechna vyšetření a ošetření, která stanoví lékař při nefyziologických stavech v péči o ženu a novorozence.
- 2.3 Zná hranice svých rolí a kompetencí, a pokud je to nutné, požádá o spolupráci kompetentní odborníky.
- 2.4 Dokumentuje proces poskytované péče v porodní asistenci.

3 Funkce porodních asistentek ve výzkumu a vývoji v oblasti porodní asistence

- 3.1 Kriticky reviduje svou každodenní praxi a při realizaci svých činností využívá výsledky výzkumu.
- 3.2 Získává nové vědomosti tím, že se podílí na výzkumné práci v oblasti porodní asistence a péče o ženu a dítě nebo výzkum sama provádí.
- 3.3 Podílí se na výzkumu v multidisciplinárním týmu.
- 3.4 Účastní se systematicky a nepřetržitě na programech zajišťování kvality celkové péče.
- 3.5 Usiluje o svůj další odborný růst v rámci postgraduálního a kontinuálního celoživotního vzdělávání.

4 Funkce porodních asistentek v plánování, koordinaci a řízení

- 4.1 Rozezná rizika pro zdraví spadající do oblasti porodní asistence a péče o ženu a dítě a provádí nezbytná opatření k zamezení působení těchto rizik.
- 4.2 Pracuje ve skupinách, kontroluje pracovní tým a kooperuje s jinými odborníky.
- 4.3 Při výkonu svých činností sleduje jejich efektivitu a náklady.
- 4.4 Hodnotí, kontroluje a vzdělává podřízené zaměstnance.
- 4.5 Ovládá nové informační a komunikační technologie.
- 4.6 Účastní se rozhodovacích procesů v oblasti zdravotní politiky a řízení, které se týkají péče v porodní asistenci.

Všechny tyto úkoly musí být plněny v souladu s platnými právními normami, etickými principy a profesními standardy, které platí pro porodní asistentky odpovídající za péči v oblasti porodní asistence ve státě, kde svoji profesní činnost vykonávají.

IV. Podmínky odborného vzdělávání

1. Vstupní podmínky

Podmínky k přijetí do studijního programu, které je uchazeč/ka povinen/a splnit:

- 1.1 Ke studiu může být přijat/a uchazeč/ka, který/á úspěšně ukončil/a střední vzdělání s maturitní zkouškou opravňující ke vstupu na vysokou školu¹ a splnil/a podmínky přijímacího řízení vysoké školy¹.
- 1.2 Jeho/její zdravotní stav splňuje zdravotní kritéria stanovená pro studium, které je v souladu s platnými právními předpisy⁵.
- 1.3 Cizinci mohou studovat ve studijním programu po splnění požadavků, které na ně právní předpisy České republiky a mezinárodní smlouvy kladou.

2. Průběžné podmínky

Povinnosti, které musí student/ka splnit v průběhu studia/vzdělání, stanovuje:

- studijní program a studijní plán, které jsou v souladu se zkušebními a studijním řádem vysoké školy¹.

3. Výstupní podmínky, ukončování studia⁶

Způsob a podmínky kontroly studia a ukončení studia vymezují:

- studijní program, studijní plán, studijní a zkušební řád vysoké školy¹.

3.1 Podmínkou uzavření studia je dosažení cílů studijního programu, získání předepsaného počtu kreditů v předepsané skladbě (tj. předměty povinné, povinně volitelné a volitelné) a splnění předepsaných studijních povinností do doby dané maximální možnou délkou studia.

3.2 Vysokoškolské vzdělávání se řádně ukončuje státní závěrečnou zkouškou, která se zpravidla skládá z:

- obhajoby bakalářské práce
- ústní zkoušky z předmětů:
  - Porodní asistence – porodní asistence, porodnictví, neonatologie, gynekologie
  - Humanitní vědy a teorie porodní asistence

⁵ Vyhláška č. 271/2012 Sb., vyhláška o stanovení seznamu nemocí, stavů nebo vad, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost k výkonu povolání lékaře, zubního lékaře, farmaceuta, nelékařského zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka, obsahu lékařských prohlídek a náležitostech lékařského posudku.

⁶ § 55 zákona č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.

Povinné základní předměty – kategorie A
Znalosti z oborů a věd tvořících základ pro poskytování péče v porodní asistenci a péče o ženu a novorozence

Doporučený název předmětu:	Minimální počet hodin
Anatomie	30
Fyziologie	30
Odborná latinská terminologie	20
Farmakologie	20
Patologie a patologická fyziologie	30
Mikrobiologie, imunologie, epidemiologie a hygiena	20
Základy biofyziky	15
Biochemie a hematologie	30
Základy genetiky, prenatální diagnostiky a embryologie	20
Porodnická a klinická propedeutika	30
Zobrazovací metody, radiační ochrana	10
Základy ultrazvukové diagnostiky	15
Veřejné zdravotnictví	20
Výchova ke zdraví	10
Výživa a dietetika	10

Povinné oborové předměty – kategorie A
Znalosti z porodní asistence a klinických oborů

Doporučený název předmětu:	Minimální počet hodin
První pomoc	10
Akutní a kritické stavy, resuscitace v porodní asistenci	30
Teorie porodní asistence	25
Postupy v porodní asistenci	50
Primární a komunitní péče v porodní asistenci	25
Výchova k reprodukčnímu zdraví	15
Ošetrovatelská péče v pediatrii	20
Péče porodní asistentky v neonatologii	40
Péče o ženu v chirurgických oborech	20
Péče o ženu v interních oborech	20
Péče o ženu v gynekologii	30
Porodnictví	40
Porodní asistence	40
Prevence ve stomatologii	3
Paliativní péče	10
Základy fyzioterapie v porodní asistenci	30

Povinné základní předměty – kategorie A
Znalosti z dalších oborů souvisejících s poskytováním péče v porodní asistenci

Doporučený název předmětu:	Minimální počet hodin
Základy sociologie	15
Obecná a vývojová psychologie	20
Zdravotnická psychologie	15
Komunikace	20
Základy managementu, kvalita ve zdravotnictví	10
Ekonomika a pojišťovnictví	10
Základy zdravotnického práva a legislativy	15
Informační systémy ve zdravotnictví	15
Etika v porodní asistenci	15
Edukační činnost porodní asistentky	20
Výzkum v porodní asistenci	15

Odborná praxe v porodní asistenci

Doporučená pracoviště pro odbornou praxi:	Minimální počet výkonů
Primární a komunitní péče	<ul style="list-style-type: none"> – poradenství fyziologicky těhotným ženám včetně nejméně 100 prenatalních vyšetření, z toho sledování alespoň 3 žen po dobu celého těhotenství, – dohled nejméně u 40 žen s rizikovým těhotenstvím, – komunitní péči, výchovu, edukaci a péči o ženu a její rodinu.
Porodnické oddělení – porodní sál	<ul style="list-style-type: none"> – osobní vedení nejméně 40 fyziologických porodů, a to ve všech dobách porodních, včetně indikovaného provedení epiziotomie; není-li možné dosáhnout tohoto počtu, může být snížen na nejméně 30 porodů za podmínky dalších 20 asistencí u porodů, – asistenci alespoň u 10 patologických porodů a alespoň jednoho porodu v poloze koncem pánevním; není-li to možné, musí být proveden nácvik simulací, – alespoň 10 kontrol porodních cest a ošetření porodních cest; šití hráze s drobným poraněním nebo s epiziotomií může být provedeno simulací, je-li to nezbytné, – poporodní ošetření a vyšetření alespoň u 100 rodiček a novorozenců v časném poporodním období.

Doporučená pracoviště pro odbornou praxi:	Minimální počet výkonů
Porodnické oddělení – rizikové těhotenství	– dohled nejméně u 40 žen s rizikovým těhotenstvím.
Neonatologické oddělení	<ul style="list-style-type: none"> – dohled a péče o matku a novorozence v průběhu šestinedělí, vyšetření a edukace alespoň u 100 šestinedělek a zdravých novorozenců, včetně laktačního poradenství, – dohled a péče o matku s novorozencem vyžadujícím zvláštní péči včetně nedonošeného a přenošeného novorozence, novorozence s nízkou porodní hmotností a patologického novorozence, – asistence u resuscitace novorozence; není-li to možné, musí být proveden nácvik simulací.
Gynekologické oddělení	– péče o ženy v oblasti gynekologie, včetně paliativní péče.
Ostatní klinická pracoviště (interní a chirurgická oddělení)	– základní ošetrovatelská péče v interním lékařství a chirurgii.
Odborná praxe probíhá na zdravotnických pracovištích v souladu s předepsanými výkony dle směrnice 2013/55/EU a § 6 zákona č. 96/2004 Sb.	
V průběhu odborné praxe studentka plní sledované výkony v souladu s platnou legislativou EU a vyhláškou č. 39/2005 Sb.	
Týdnům praktické výuky předchází odpovídající výuka teoretických předmětů.	

Povinně volitelné předměty – kategorie B

Povinně volitelné předměty vhodně rozšiřují soubor povinných předmětů, rozšiřují znalosti a dovednosti studentů v oboru.

Lze je stanovit podle nabídky jednotlivých fakult – hodinovou dotaci se doporučuje přednostně využít pro disciplíny porodní asistence.

Volitelné předměty – kategorie C

Volitelné předměty vhodně doplňují nabídku povinných a povinně volitelných předmětů, doplňují znalosti a dovednosti studentů v oboru.

Lze je stanovit podle nabídky jednotlivých fakult – hodinovou dotaci se doporučuje přednostně využít pro disciplíny porodní asistence.

Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb:

1. ročník	2. ročník	3. ročník	Celkem
300 hodin	600 hodin	600 hodin	1500 hodin

Zbývající hodiny odborné praxe u poskytovatele zdravotních služeb (300 hodin) si rozdělí škola podle svého uvážení.

Délka jedné hodiny odborné praxe v podmínkách poskytovatele zdravotních služeb je 60 min.

Předměty národního standardu studijního programu porodní asistence jsou v souladu s požadavky vyhlášky č. 39/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Doporučuje se, aby předměty byly sestaveny do tematicky uspořádaných celků (modulů). Jeden předmět může být součástí více modulů při dodržení základních metodologických principů výuky.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Odborná praxe v porodní asistenci z pohledu studentů

Dobrý den,
jmenuji se Alexandr Koranda a jsem studentem 3. ročníku oboru porodní asistence na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Ve své bakalářské práci se věnuji tématu "Odborná praxe v porodní asistenci z pohledu studentů".
Chtěl bych Vás tímto poprosit o vyplnění mého dotazníku.
Dotazník je zcela anonymní a zabere vám maximálně 10 minut.
Předem Vám mockrát děkuji za Váš čas a ochotu mi pomoci.

* Povinné

1. V jakém jste nyní ročníku studia? *

- 1.
- 2.
- 3.
- Nyní jsem přerušil/a
- Jsem absolvent/ka

2. Jaké bylo Vaše předchozí vzdělání, než jste nastoupil/a na obor porodní asistence? *

- SZŠ
- Gymnázium
- Vysokoškolské
- Vyšší odborné
- jiné

3. Jaké bylo Vaše střední, vysokoškolské či vyšší odborné vzdělání?

(Odpovídejte, pokud chybí odpověď z otázky č.2 - např.: Střední odborná škola pedagogická)

4. Co Vás vedlo ke studiu tohoto oboru? *

Vyberte, prosím nejlepší tvrzení.

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Posláním	☐	☐	☐	☐
Prestiž	☐	☐	☐	☐
Pokračuji v rodinné tradici	☐	☐	☐	☐
Finanční ohodnocení	☐	☐	☐	☐
Odhodlání pomáhat lidem	☐	☐	☐	☐

5. Které oddělení/stanice vás nejvíce zaujaly během konání praxe? *

- Porodní sál
- Gynekologické ambulance
- Šestinedělí
- Gynekologie
- Novorozenecké (Rooming-in, IMP, NJIRP)
- Prenatální poradna
- Oddělení rizik. a patol. těhotenství
- Jiné (chirurgie, interní oddělení)

6. Proč Vás nejvíce zaujalo toto oddělení *

Vyberte odpověď.

7. Které oddělení/stanice vás nejméně zaujaly během konání praxe? *

- Porodní sál
- Gynekologické ambulance
- Šestinedělí
- Gynekologie
- Novorozenecké (Rooming-in, IMP, NJIRP)
- Prenatální poradna
- Oddělení rizik. a patol. těhotenství
- Jiné (chirurgie, interní oddělení)

8. Proč Vás nejméně zaujalo toto oddělení *

Vyberte odpověď.

9. Vyberte nejlepší tvrzení s tím, jak spokojení jste se současným systémem vzdělávání na vysoké škole? *

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
S praxemi	☐	☐	☐	☐
S postojem personálu vůči mě	☐	☐	☐	☐
Organizace praxe a teoretické výuky	☐	☐	☐	☐

10. Jak vnímáte složení vyučujících na Vaší fakultě (kdo by měl učit studenty dle Vás)? *

- Jsem spokojený/á
- Nejsem spokojený/á
- Více porodních asistentek z praxe
- Více lékařů z praxe
- Méně lékařů z praxe

11. Z čeho dle Vás vychází vzdělávání porodních asistentek v České republice? *

kompetence

směrnice

standardy

zkušenosti

zákony

12. Uved'te prosím, co na současném systému vzdělávání porodních asistentek v ČR vnímáte jako pozitivní (co se vám líbí). *

Velká dotace praktického vyučování

Práce na klinických pracovištích

Práce ve školních učebnách s modely

Vyzkoušet si odborné výkony

Práce na pracovišti s přidělenou mentorkou

13. Uved'te prosím, co na současném systému vzdělávání porodních asistentek v ČR vnímáte jako negativní (co se vám nelíbí). *

- Velká dotace praktického vyučování
- Práce na klinických pracovištích
- Práce ve školních učebnách s modely
- Vyzkoušet si některé odborné výkony
- Práce na pracovišti s přidělenou mentorkou
- Malá dotace praktického vyučování
- Práce na pracovišti bez mentorky

14. Jak na Vás celkově působilo chování porodních asistentek během klinické praxe, jak jste se v něm cítil/a a jaká atmosféra panovala? *

- Cítil/a jsem se dobře
- Cítil/a jsem se špatně
- Cítil/a jsem se užitečný/á
- Atmosféra byla dobrá
- Atmosféra byla negativní
- Cítil/a jsem se součástí týmu
- Chování vůči mě bylo negativní
- Chování vůči mě bylo pozitivní

15. Uved'te, prosím, jaké výkony v Logbooku/deníki praxe Vám připadají zbytečné? *

16. Proč Vám výkony připadají zbytečné? *

17. Cítíte, že Vás vaše fakulta dostatečně připravila k výkonu povolání? *
Při příchodu do nemocničního prostředí jste věděl/a, co a jak máte dělat.

- Ano
- Nejsem si jist/á
- Ne

18. Jaké pocity jste zažíval/a během absolvování odborné praxe v porodní asistenci? *

	Těšil/a jsem se	Nevěděl/a jsem co očekávat	Měl/a jsem obavy
Ve vztahu k odborným činnostem	☐	☐	☐
Ve vztahu k pacientkám/klientkám	☐	☐	☐
Ve vztahu k mentorům a ostatnímu personálu	☐	☐	☐
Ve vztahu k celkové situaci a prostředí	☐	☐	☐

19. Popište prosím, jakým způsobem probíhal mentoring během Vaší odborné praxe a jaký byl vztah mezi Vámi a mentorem? *

- Vztahy byly napjaté
- vztah mezi mnou a mentorem byl dobrý
- Mentoring působil chaoticky
- mentoring byl jednotný

20. Měli jste během klinické praxe na porodním sále jednoho mentora či více nebo mentor nebyl přidělen *

- 1
- více
- nebyl přidělen

21. Jaké vlastnosti a povahové rysy by měl mít dle Vás ideální mentor? *

- empatický
- klidný
- trpělivý
- spravedlivý
- upřímný
- inspirativní

22. Jaké rady a doporučení byste dal/a nastupující/mu studentce/tovi, který/á má praxi před sebou? *

23. Místo pro Vaše jiné postřehy a náměty, které zde nebyly řečeny.

Microsoft tento obsah nevytvořil ani neschválil. Data, která odešlete, se pošlou vlastníkovvi formuláře.

 Microsoft Forms